

VERSLAG VAN DE VERGADERING VAN DE DORDTSE KAMERS FYSIEKE LEEFOMGEVING D.D. 21 APRIL 2015

Vergaderkamer 3

Voorzitter: de heer Veldman
Gespreksleider: de heer Riet
Commissiegriffier: de heer Hoogstad
Verslag: Erna Verweer, Getikt! (af audio)

Aanwezig:

De heer Veldman, ChristenUnie/SGP
De heer Karapinar, GroenLinks
De heer Tiebosch, D66
Mevrouw Kuhlemeier, BVD
Mevrouw Van der Vorm, BVD
De heer Wagemakers, BVD
De heer Vroon, VSP
De heer Seme, CDA
De heer Oostenrijk, CDA
De heer Puik, PvdA
Mevrouw Van den Bergh, PvdA
De heer Breedveld, VVD
De heer Pols, VVD

Portefeuillehouder: de heer Sleeking
Ambtelijke ondersteuning: de heer Kranendonk

1. OPENING, MEDEDELINGEN EN VASTSTELLEN AGENDA

De **voorzitter** Geachte raadsleden, andere aanwezigen, wellicht insprekers: allen hartelijk welkom bij deze commissievergadering van Fysiek. Ik wil graag de leiding van de vergadering aan de heer Riet geven.

De **gespreksleider** Ook van mijn kant hartelijk welkom. Een paar mededelingen vooraf. De heer Nederhof is afwezig en ook de SP-fractie heeft zich afgemeld in verband met andere verplichtingen. Ik wil u herinneren aan het politiek café van de ChristenUnie/SGP van aanstaande donderdag in de Duurzaamheidsfabriek op het Leerpark, om acht uur, met als onderwerp -logisch- duurzaamheid. Verder een mededeling dat u heeft kennis kunnen nemen van het voortgangsbericht van de Agenda voor de Stad. Dat is 8 april toegezonden. Mijn vraag is of u daarover vragen wilt stellen, er opmerkingen over heeft? We hebben nu wethouder Sleeking in ons midden, dus wat dat betreft zou het eventueel gelijk kunnen. Voorlopig nog even niet? Anders kan het altijd nog bij vragen aan het college. Dat betekent dat ik aan u vraag of er opmerkingen zijn van uw kant. Ik heb in ieder geval van de wethouder een verzoek gekregen voor een mededeling en ook de heer Wagemakers heeft een mededeling, dus geef ik eerst het woord aan de heer Wagemakers.

De heer **Wagemakers** Dank u wel. Ik weet niet of anderen het ook opgevallen is, maar er liggen nu allemaal briefjes op tafel met waar wij mogen gaan zitten. Volgens mij is dat, ik heb het niet eerder meegemaakt, iets te overijverig wat mij betreft. Ik zou zeggen, laten we in het vervolg gewoon kijken wie waar wil gaan zitten, in plaats van dit soort acties.

De **gespreksleider** Ik weet niet beter dan dat het vanaf januari is ingevoerd. Ik moet dat helaas beamen en als u het op een andere wijze georganiseerd wilt zien, dan denk ik

dat het op de gebruikelijke weg gewoon even besproken moet worden, zodat je daarin wel enige eenduidigheid binnen de drie Kamers over kunt krijgen. Meneer Vroon.

De heer **Vroon** Voorzitter? Wat ik begreep: de bordjes zijn besloten in het presidium.

De **gespreksleider** Ja, dat dacht ik ook, dat dat het geval was. Ik weet in ieder geval dat het vanaf januari zo was. Andere mededelingen? Mevrouw Van den Bergh.

Mevrouw **Van den Bergh** Volgens mij kun je gewoon gaan zitten waar je wilt.

De **gespreksleider** De regels zijn in ieder geval bekend en verder laat ik het aan u over hoe u daar mee omgaat. Meneer Sleeking, mag ik u het woord geven over de Houttuinen?

De heer **Tiebosch** Nog even over dat vorige punt. Ik denk dat het zo is dat iedere commissie over zijn eigen vergadering gaat en dat we dat ook gewoon in onze eigen evaluatie meenemen. Ik ondersteun het verhaal van BETER VOOR DORDT dat we best in staat zijn om te gaan zitten waar we willen gaan zitten. Dus wat mij betreft, bij de volgende vergadering weg.

De **gespreksleider** Weet in ieder geval dat ik niemand van plaats zal laten veranderen.

Mevrouw **Van den Bergh** Wij ondersteunen dat ook.

De heer **Pols** Volgens mij is het een besluit wat in het presidium is genomen doordat er wat discussie was over het aantal plaatsen die aan de tafel waren, dus ik denk dat je het terug moet leggen naar het presidium.

De **gespreksleider** Dank u, meneer Pols. Meneer Sleeking, ik geef u nu het woord.

Wethouder **Sleeking** Dank u wel. Ik zal braaf gaan zitten op de plaats waar mijn bordje staat. Maar ik ga er verder niet over. De Houttuinen. Dat is vorige keer in de gemeenteraad aan de orde gesteld door middel van een motie, vreemd aan de orde van de dag. De gemeenteraad heeft gevraagd om een second opinion. U weet, of u wist misschien nog niet, dat er deze week ook een hoorzitting is geweest waar de bezwaarmakers hun bezwaren hebben kunnen toelichten. Vervolgens zullen die nadere toelichtingen vanzelfsprekend nader gewogen worden om te kijken hoe het college hier vervolgens op reageert. Het aanbod is ook gedaan om de architect een korte presentatie te laten verzorgen over het bouwplan. Ik heb daarbij wel verzocht om er voor te zorgen dat er tenminste vijf fracties aanwezig zouden kunnen zijn. Wat mij ook handig leek, is dat de initiatiefnemers van de motie daarbij aanwezig konden zijn. Ik heb begrepen dat het deze week niet meer lukt. Ik weet niet of er al een nieuwe datum is voorgesteld, dus ik hoop dat het op niet al te lange termijn toch nog ingepland kan worden. Ik had ook nog een tweede mededeling; eigenlijk ook min of meer een verzoek aan de leden van deze commissie. Het is jammer dat die nu niet helemaal compleet is. We hebben nog maar vrij recent een bestemmingsplanwijziging vastgesteld voor het zuidwestelijke deel van de Dordtse Kil 3, omdat er vraag was naar die locatie, eigenlijk onder de conditie dat wij bereid moesten zijn om de bouwhoogte zoals die in het bestemmingsplan is vastgesteld op 8 meter, bij te stellen naar 14 meter. We hebben er toen met opzet voor gekozen om dat niet meteen voor de hele zuidelijke strook te doen, maar op dat moment naar onze inschatting voor het meest haalbare deel, het zuidwestelijke deel. U raadt hem al. Er ligt eenzelfde verzoek op tafel om ook voor het zuidoostelijke deel, de strook die nu nog braak ligt, dus grenzend aan de 100 meter-zone die toen is overeen gekomen, om ook daar de bouwhoogte in het bestemmingsplan aan te passen van 8 naar 14 meter. Ook omdat er een concrete gegadigde is die zich daar wil vestigen met een indicatie van 200-250 FTE arbeidsplaatsen. Het lijkt mij goed om dit maar gewoon transparant met u

te delen, want u kunt het ook eens in uw eigen fracties in de week leggen. Het bestemmingsplan is ooit door de raad vastgesteld. Mensen die toen politiek actief waren, of zich dat nog herinneren, die weten dat daar toch wel enige discussie over is geweest en in overleg met omwonenden uiteindelijk tot het bestemmingsplan gekomen is. We zijn intussen wel een flink aantal jaren verder en ook de vraag vanuit het bedrijfsleven is wel veranderd. Het zou dus kunnen leiden tot een voorstel, waarbij overigens niet getornd wordt aan die zone die gecreëerd is van honderd meter. Die zou wat groenstructuur betreft nog wel verder versterkt kunnen worden, maar de vraag is wel of er vanuit de raad voldoende draagvlak is om dit traject in te zetten. Dat zal een nadere communicatie, ook met bewoners van de Wieldrechtse Zeedijk vragen, want die staan daar niet bij te juichen, zeg ik meteen al, om het maar eufemistisch uit te drukken. Gezien de importantie van een mogelijke vestiging van een bedrijf die een dergelijke werkgelegenheid met zich meebrengt, denk ik toch dat het college serieus zal overwegen om dit aan de raad voor te leggen, maar niet als het een kansloos traject wordt waarbij we met elkaar teveel weerstand verwachten. Wel als u de bereidheid heeft om dit gesprek met elkaar aan te gaan en ook hierover met de omwonenden het gesprek aan te gaan. Dus ik kom hier graag nog een keer op terug, als het mag. Dan heeft iedereen ook de gelegenheid om dat eens even terug te koppelen. Ik zal ook de nadere informatie beschikbaar stellen, zonder dat het nog een concreet voorstel is. Als u daarmee kunt instemmen.

Mevrouw **Van den Bergh** Dat is echt de enige plek waarop dat bedrijf zich wil vestigen?

Wethouder **Sleeking** Ja, dat is de enige plek die in aanmerking komt, gezien de omvang van het bedrijf en gezien het feit dat op de rest van Dordtse Kil 3 geen ruimte beschikbaar is om een bedrijf in deze omvang te vestigen.

De heer **Tiebosch** Even procedureel. U vraagt nu als college dat als mensen iets willen wijzigen in een bestemmingsplan, wat op dit moment niet geregeld is, dat dan die bewoners of bedrijven zelf die inspraak regelen? Dat gaat u in dit geval dan ook doen, als vanuit de commissie een positief signaal komt?

De **gespreksleider** De wethouder bevestigt dat. De tweede was inderdaad een 'in de week leggen' met het verzoek om het verder door te weken, maar de eerste is het inplannen van een datum presentatie Houttuinen. U zei daar toch wel vijf fracties te verwachten. Kan de wethouder op een vijftal fracties rekenen in zo'n geval, als de datum inderdaad een beetje klopt, natuurlijk? Er zijn er al verschillende aangemeld. Ik zie sowieso al van vijf fracties mensen de vingers opsteken. Zes zelfs.

FASTSTELLEN VAN DE AGENDA

De **voorzitter** We gaan naar het vaststellen van de agenda. De vraag van mijn kant is allereerst of de agenda als zodanig kan worden vastgesteld, maar ik heb wel het verzoek of er een punt kan worden toegevoegd: vragen aan het college en dat wilde ik dan onder punt 1, waar we nu mee bezig zijn, gelijk maar vatten. Anders gaat de hele nummering door de war. Dat zie ik dan maar als een vraag en een mededeling, want er is namelijk een vraag binnengekomen. Kunt u daarmee akkoord gaan? Dan ga ik vragen of de agenda als zodanig ook goed is. Meneer Tiebosch.

De heer **Tiebosch** Ik zag nog een verzoek van wethouder Van der Linden om nog iets toe te voegen.

De **gespreksleider** Excuus. Ja, dat ligt er nog en dan moeten we even kijken hoe we daarmee om kunnen gaan; of meneer Sleeking daar een antwoord op kan geven hoe we dat kunnen oppakken. Hij is er? Oh, sorry, hij zit er. Dan pakken we die dadelijk gelijk mee. Agenda verder zo akkoord? Dan ga ik nu toe naar vragen aan het college en begin

bij de vraag van mevrouw Van den Bergh. Dat was een vraag over de rotonde Groene Zoom.

Mevrouw Van den Bergh Ik was vorige week bij de presentatie van de nieuwe plannen voor de bewoners daar. Toen hebben meerdere bewoners aangegeven dat vlak voor de rotonde en daarna, bij het Wellant College en ook bij de Chico Mendesring, dat heeft ook in de krant gestaan, dat daar zorgen waren over een passage. Met name de fietsers. Er zijn toen ook suggesties gedaan voor het aanleggen van een fietspad of een drempel of markeringen. Zeker bij de Chico Mendesring, maar ook bij het Wellant college. Is er ruimte voor om dat te bekijken? De ambtenaren waren daar wel gevoelig voor, maar die bepalen het uiteindelijk niet. Bent u daar gevoelig voor om dat mee te nemen bij de uitvoering van de plannen?

Wethouder Van der Linden Ik zie een paar heel verbaasde ambtenaren. Je hebt in feite twee stukken. Bij het Wellant College, dat wordt meegenomen bij de aanpassing van de Groene Zoom zelf en het andere stuk, wat dus zeg maar tussen Groene Zoom ligt en het winkelcentrum, dat is niet meegenomen. Dat ligt ook iets verderop. Maar het is ook bij eerder onderzoek niet naar boven gekomen als een heel onveilige plek, maar u heeft waarschijnlijk ook in de krant gelezen vorige week dat we er wel eens een melding op binnenkrijgen, dus we kunnen wel kijken of we daar met wat simpele maatregelen ook iets kunnen doen. Dat gaan we bekijken, maar dat gaan we dan ook waarschijnlijk uitvoeren. Ja?

Mevrouw Van den Bergh Bij het Wellant College zit die route daar wel in, maar niet een oversteekpad, want het schijnt daar vaak heel chaotisch te zijn bij het halen en brengen van kinderen.

Wethouder Van der Linden Dat klopt. Nou, chaotisch? Het is wel een punt waar we goed op moeten letten, dus daar wordt wel een aantal maatregelen uitgevoerd, tegelijk met de aanpak van de Groene Zoom.

De gespreksleider De heer Tiebosch refereerde aan een vraag voor of een opmerking vanuit het college bij monde van de heer Van der Linden. Dat zou dan gaan over de parkeerbelastingen. Daar had ik later in de agenda een plekje voor ingeruimd, maar misschien is het slim om dat nu eerst maar even toegelicht te laten worden. Dan kunnen we altijd bij de vaststelling van de agenda's voor de komende weken kijken hoe we daar mee omgaan.

Wethouder Van der Linden Het verzoek is of dit snel op de agenda kan worden geplaatst, zodat we er ook snel de gevolgen van kunnen ondervinden. Er is een uitspraak geweest over de tariefbepaling van nul euro gedurende 24 uur. Om die mogelijk te blijven maken, moeten we hem iets anders omschrijven. Dat is in feite het enige inhoudelijke stuk van het voorstel. Dus het verzoek nu is alleen om het snel op de agenda te zetten.

De heer Tiebosch Wat mij betreft prima. Er zou een tarievenlijst meegestuurd worden, maar die zag ik er niet bij zitten. Het zou helpen als in het raadsbesluit duidelijk een verwijzing is wat dan tariefzone 5 is en wat tariefzone 6 is.

Wethouder Van der Linden Volgens mij zat er in het mailtje van de raadsgriffie wel een bijlage, maar dat kunnen we nog even nagaan. Daar is tijd genoeg voor, om dat indien nodig te corrigeren.

De gespreksleider Ik heb inderdaad iets gezien van het eerste uur dat en dat wordt dan een nul uren tarief. Zoiets heb ik gezien.

Wethouder **Van der Linden** Dan gaan we weer de inhoud in, maar ik laat even nagaan wat er meegestuurd is en of dat compleet is.

De **gespreksleider** Die toezegging is er. Meneer Tiebosch, akkoord zo? Dan gaan we zo bekijken hoe we dat gaan oppakken, want dat moeten we nog even afspreken met elkaar bij het vaststellen van de agenda's.

De heer **Puik** Ik had nog een vraag aan het college. Kan dat nu, of moet dat zo meteen? Onze fractie heeft berichten ontvangen over overlast bij de verbouw van de Drievriendenhof in het kader van de komst van de Primarkt. Mijn vraag is aan de wethouder of hij op de hoogte is van deze overlast en wat hij hieraan gaat doen.

Wethouder **Sleeking** Het is bekend. Het is ook verschillende keren besproken in het bouwplanoverleg. Er is vanzelfsprekend ook door de Omgevingsdienst gezien in hoeverre die klachten zich daadwerkelijk voordoen, in welke mate, en wat er vervolgens gedaan kan worden door de ontwikkelaar, de initiatiefnemer, om die klachten zoveel mogelijk te beperken. Er zijn afspraken gemaakt over de tijden waarop die werkzaamheden plaatsvinden, om die overlast te beperken. Ik heb van de week ook één van de klagers zelf beantwoord, dat het bij dit soort ingrijpende verbouwingen niet te voorkomen is dat er overlast optreedt. We hebben datzelfde meegemaakt bij het complex waar de Saturn nu gehuisvest is. Dat was af en toe wel heel intensief, moet ik zeggen, de overlast die mensen daar ervaren hebben. Wij zijn daar feitelijk verder geen partij in, behalve dat de Omgevingsdienst toeziet op wettelijke voorschriften en het voorkomen van overlast die buiten de kaders valt, om daar op te handhaven. Dat signaal heb ik tot nu toe van de Omgevingsdienst niet gekregen. Er is wel enige compensatie toegezegd, ook door de initiatiefnemer, aan de bewoners. Dat zal helaas niet al het leed kunnen wegnemen, vrees ik. Die verbouwing is zo ingrijpend dat het echt niet zonder overlast zal kunnen. Het is nog enkele maanden, dan is het leed voorbij, maar... dat is de stand van zaken.

De **gespreksleider** Meneer Puik, voldoende? Meneer Tiebosch.

De heer **Tiebosch** Nog een vraag aan wethouder Sleeking. Een poosje terug hebben we hier insprekers gehad over Plan Tij. Die mensen hebben een bepaalde redeneerlijn naar voren gebracht. Met ondersteuning van BVD hebben we gevraagd of het college in ieder geval die redeneerlijn kan toetsen en daar een reactie op kan geven. De vraag is of dat inmiddels gebeurd is en wij dat ook terug kunnen krijgen.

Wethouder **Sleeking** Ik kan het alleen helemaal niet plaatsen waar die redeneerlijn betrekking op had.

De heer **Tiebosch** In de hele presentatie werd een bepaalde manier van redeneren naar voren gebracht. Die presentatie is als het goed is naar voren gebracht, naar het college en daar zou een reactie op komen. Misschien dat meneer Hoogstad dat kan bevestigen?

Wethouder **Sleeking** Daar ben ik in ieder geval niet bij aanwezig geweest, dus ik weet ook niet op welk onderdeel van Plan Tij dat betrekking heeft. Op de bouw van de bruggen?

Mevrouw **Van den Bergh** De aanvraag van een vergunning zou niet conform de procedures zijn geweest.

Wethouder **Sleeking** De Raad van State heeft daar intussen uitspraak over gedaan.

Mevrouw **Van den Bergh** Dat is over de inhoud; dat is correct. Dit was over de aanvraag van een vergunning voor; dat zou verbeterd moeten worden.

Wethouder **Sleeking** Ik zal de burgemeester vragen om daar een reactie op te geven. Zoals u weet, heb ik dat onderdeel van de portefeuille overgedragen aan de burgemeester. Ik heb er geen zicht op of daar al een antwoord wordt voorbereid.

De heer **Tiebosch** Dan vraag ik aan meneer Hoogstad of hij in ieder geval kan zorgen of die presentatie die toen die avond hier is gegeven, of die bij de burgemeester kan komen, om daar een reactie op te krijgen.

De heer **Hoogstad** Dat is gebeurd. Het verzoek van twee van de fracties wat hier destijds gedaan is, is overgebracht. Zij hebben, bij monde van de burgemeester, aangegeven te zullen gaan reageren op dat verzoek. Dus het is bekend dat daar nog een antwoord op moet komen richting de commissie.

De **gespreksleider** Dat betekent dat er nog even een herinnering gestuurd zal worden, maar bij deze is die natuurlijk ook al weer binnengekomen bij twee collegeleden. Goed, ik heb nog twee andere dingen. Zijn er nog andere vragen voor het college? Anders gaan we door. Zijn er vanavond aan het eind van de avond nog vragen voor de rondvraag? Nee? Dan kan ik die nu schrappen als zijnde afgedaan.

2. VASTSTELLEN BESLUITENLIJST COMMISSIE VAN 8 APRIL 2015

De **gespreksleider** We gaan naar punt 2 van de agenda, dat is het vaststellen van de besluitenlijst van de adviescommissie 8 april 2015. Eerst een vraag over de weergave. Is wat er staat een zuivere weergave van wat gezegd is? Akkoord. Zijn er naar aanleiding van deze weergave nog vragen? Meneer Oostenrijk.

De heer **Oostenrijk** Men is in de vorige vergadering nogal begaan geweest met mijn nevenactiviteiten en in dat kader meld ik u dat ik het voorzitterschap en het lidmaatschap van de werkgroep Damplein heb neergelegd.

De **gespreksleider** Daarvan nemen we kennis. Dank u. Andere opmerkingen naar aanleiding van het verslag? Dank uiteraard aan meneer Hoogstad voor de verslaglegging.

3. NIEUWE BEHANDELVOORSTELLEN

De **gespreksleider** Dan kunnen we naar punt 3, de nieuwe behandelvoorstellen. Die gaan we even één voor één weer noemen. Daar zijn een aantal voorstellen geformuleerd. A, dat is een brief van de fractie CDA. Die is beantwoord, over de locatie van de brug Stadswerven. Voorgesteld wordt om die voor kennisgeving aan te nemen. Meneer Oostenrijk?

De heer **Oostenrijk** Wij stellen voor om deze in een volgende commissievergadering te behandelen.

De **gespreksleider** Dan wilt u het hebben over?

De heer **Oostenrijk** In ieder geval over dat in de beantwoording door het college er eigenlijk niet is ingegaan op ons aspect rond de risicofactor van de plaats van de brug. Ik wil daar verder nu niet teveel op uitweiden. Als dat moet, dan doe ik dat, maar...

De **gespreksleider** Nee, want daar is juist een commissiebespreking dan voor, want dat is het punt waar u nog dieper op wilt ingaan. Hoe zit dat bij de andere fracties?

Mevrouw **Van den Bergh** Het is ook een vluchthaven. Wij konden ook niet helder krijgen of het nou risicovol is of dat het wel meevalt; of het nou lang besproken moet worden of niet, maar of die vluchthaven nog steeds gebruikt kan worden als vluchthaven.

De **gespreksleider** Ik vroeg inderdaad of u een verdere bespreking wilde. Daar was tot nu meneer Oostenrijk de enige van. Ik begrijp, mevrouw Van den Bergh, dat u ..?

Mevrouw **Van den Bergh** Dan hoeft dat niet besproken, dan gaan we daar zelf wel even achteraan.

De **gespreksleider** Meneer Oostenrijk, u bent alleen op dit punt.

De heer **Oostenrijk** Dan moet ik ook gemelde insprekers teleurstellen dat zij dus niet kunnen inspreken op dit voor hen belangrijke punt. Dan heb ik het over Schuttevaar, ik heb het over de gezamenlijke watersportverenigingen. Dus die kans krijgen zij niet.

De heer **Karapinar** Ik zou het erg jammer vinden als mensen niet zouden kunnen inspreken. Daarom wil ik graag meegaan met de heer Oostenrijk.

Mevrouw **Van den Bergh** Dan steunen wij het ook.

De heer **Karapinar** Ik vind het jammer als mensen willen inspreken en niet de kans krijgen.

De **gespreksleider** Dan lijkt mij het meest simpele dat er gewoon eerst een rondje inspraak gaat komen en dat er aan de hand daarvan besproken gaat worden of er een bespreking moet plaatsvinden.

De heer **Pols** Voorzitter? We hebben een bestemmingsplan Stadswerven waar heel veel over die bruggetjes staat. Daar staat ook over de gevaarlijke situatie en de vluchthaven. Is het dan niet beter datje dat bij het bestemmingsplan bespreekt en inspreekt? Want dat staat uitgebreid beschreven.

De **gespreksleider** Dat is ook een optie, om het inderdaad bij het bestemmingsplan besproken te laten worden. Dan kom ik weer terug met de vraag: moet het stukje zelf alsnog besproken gaan worden? Wat er nu staat, die beantwoording van die brief.

De heer **Karapinar** Voorzitter, ik vind wat de heer Pols voorstelt goed, maar eigenlijk hebben we vanavond toch de bespreking over het bestemmingsplan Stadswerven? Of voorontwerp Stadswerven?

De **gespreksleider** We zullen vast de komende weken, maanden nog wel eens met Stadswerven aan de slag gaan.

De heer **Wagemakers** Voorzitter? In dat licht gaat, als tenminste de raad daartoe beslist, dit voorontwerp straks de inspraak in. Volgens mij is er dan een uitgebreid moment om zienswijzen in te dienen en zou je dan inhoudelijk over dit punt te praten kunnen komen. Volgens mij is er nog geen sprake van een gemiste kans, alleen zal het nog even duren, denk ik en zal gewoon die weg gelopen moeten worden. Dus ik zou willen pleiten om dat op die manier te doen en dit niet apart los te knippen.

De **gespreksleider** Meneer Oostenrijk als laatste en dan wou ik het samenvatten.

De heer **Oostenrijk** Daar zou ik op zich niet zoveel problemen mee hebben, ware het niet dat er natuurlijk ook een prijsvraag loopt. Die prijsvraag ging over een bepaalde locatie van die brug. Het zou wel triest zijn als we dit later in het kader van het bestemmingsplan bespreken, terwijl dan die prijsvraag qua verloop een andere snelheid heeft. Dus als het één het ander niet in de weg zit, heb ik er geen probleem mee, maar niet dat de prijsvraag op een gegeven moment tot een eind loopt en de keuze is vast en de locatie staat vast en vervolgens gaan we het bestemmingsplan....?

De **gespreksleider** Wat mij betreft is het beleid leidend, wat we moeten afspreken. We hebben vanavond alleen maar een beantwoording van een brief op papier staan en eigenlijk verder niets anders. Daarom kom ik met de vraag: is die voldoende beantwoord, deze brief? Dan kan de inhoud altijd nog betrokken worden bij de bespreking, later. Meneer Pols wil ook nog reageren.

De heer **Pols** Voorzitter? We hebben in het verleden dat uitgebreid vastgesteld in de raad. Dat is een raadsbesluit over die brug. We kunnen natuurlijk altijd weer iets ter discussie stellen als het niet veilig is, daar zul je me niet over horen, maar we hebben wel een besluit met elkaar genomen. Dat was raadsbreed, waar iedereen steun aan gaf.

De heer **Oostenrijk** Nou, dan heb ik een vraag aan de heer Pols. In welk tijdsbestek is destijds dat raadsbesluit genomen? Praten we over 2010?

De heer **Pols** Volgens mij in 2012 hebben we met elkaar daar een discussie over gevoerd. Maar er is een besluit genomen door de raad, op een gegeven ogenblik. Daar kunnen we natuurlijk op terugkomen als we een nieuw bestemmingsplan hebben. Maar ik denk gewoon: een besluit genomen in de oude raad geldt ook in de nieuwe raad. Je kan er altijd op terugkomen als het geen juist besluit is, maar ik denk dat je dat dan bij het bestemmingsplan moet doen.

De **gespreksleider** Ik ga nu terug naar de agenda en de agenda is heel simpel. Er is een brief van het CDA; die is beantwoord door het college. Dat gaat over de locatie van de brug Stadswerven. Er is één partij tot op heden, dat is het CDA, die wil daar eventueel extra aandacht voor, in een sprekersplein of in een verdere bespreking en staat daarin tot op heden alleen. Ik hoor van alle kanten dat er insprekers mogelijk zijn op een later moment en dan zou het ook mijn voorstel zijn om dat zo vast te stellen. Akkoord? Het is zoals het is. Dus dat betekent dat hij voor kennisgeving wordt aangenomen, deze brief. Dan gaan we naar punt B. Beantwoording door het college van de brief van inwoners van Dordrecht over Parkschap Nationaal Park de Biesbosch, of die ook voor kennisgeving kan worden aangenomen. De heer Veldman.

De heer **Veldman** Wij zijn op zich tevreden over die beantwoording, maar wij zouden wel graag een presentatie ontvangen over die plannen. Want voor zover wij weten, hebben we niet een dergelijke presentatie gehad en wij vinden dat wel goed. Dus aan de griffie eigenlijk de vraag of dat ingepland kan worden.

Mevrouw **Van den Bergh** Voorzitter? Er is nog helemaal niets besloten over die plannen, dus het kan kloppen dat die presentatie nog moet komen. Wij willen die brief van deze mensen daar dan ook bij betrekken, want die plannen zijn nog helemaal niet vastgesteld.

De **gespreksleider** De vraag van de heer Veldman is een presentatie te verzorgen en die vraag wordt doorgeleid. Dat betekent dat ik aan u vraag of in ieder geval deze brief voor kennisgeving aangenomen kan worden.

De heer **Oostenrijk** Akkoord met de inhoud, maar het verwondert ons wel dat het zes maanden duurt voordat bewoners antwoord krijgen.

De **gespreksleider** Daarvan nemen we kennis. Onder C, een brief van een inwoner over toename van het treinverkeer met gevaarlijke stoffen. Er wordt voorgesteld deze brief ter afhandeling in handen te stellen van het college. Dan krijgt u ook weer een afschrift van het antwoord.

Mevrouw **Van den Bergh** Wij stellen voor om die brief ook te betrekken bij H, want er komt een themabijeenkomst over het spoordossier en daar ook die meneer voor uit te nodigen. Ook over Arriva en de opstelplek en geluidsoverlast.

De **gespreksleider** Is de vergadering verder ook akkoord daarmee, om dat daaraan vast te plakken? Dan hebben we dat ook als zodanig afgesproken en dan wachten we ook het antwoord uiteraard af.

D, raadsinformatiebrief over besluit stuurgroep Noordoevers tot verkoop grond in het noordelijk deel van het gebied Noordoevers. U wordt voorgesteld om dit voor kennisgeving aan te nemen. De heer Oostenrijk.

De heer **Oostenrijk** Voorzitter, het lijkt ons eerder een raadsinformatiebrief die bestemd zou zijn voor Bestuur en Middelen en ik weet niet of hij daar terecht komt, maar anders zou ik willen voorstellen om hem daar in te brengen.

De **gespreksleider** Ik neem aan dat alle commissieleden op de hoogte zijn van de agenda's die in de diverse Kamers worden gehouden, dus ik neem aan dat er ook wel kruislings bestoven zal worden. Wat mij betreft, als dat zou leiden tot een andere uitspraak dan voor kennisgeving aannemen, dan kan dat altijd nog bij dezelfde vergadering gebeuren. Goed, voor kennisgeving aannemen.

Dat betekent dat we naar E gaan. De parkeerregulering Energiehuis. Voorgesteld wordt om deze visie te bespreken in een vergadering van de commissie in mei. Akkoord? Ja. Onder F. Vaststellen van het bestemmingsplan derde Merwedehaven en de uitbreiding van een geluidszone. U wordt geadviseerd om dit raadsvoorstel te agenderen voor 19 mei.

De heer **Wagemakers** Onze fractie geeft er toch de voorkeur aan om sprekersplein en een inhoudelijke behandeling vooralsnog los te koppelen. Het zou zo maar kunnen dat hier de nodige insprekers op komen en dan is terugkoppeling naar de fractie zeker wel gewenst om die inbreng ook recht te doen. Dus ik zou toch graag van die mogelijkheid gebruik willen kunnen maken.

De **gespreksleider** Zijn er meer fracties die daar ook zo over denken? Loskoppeling?

De heer **Pols** Wij steunen het.

De **gespreksleider** Dat zijn er tot nu toe twee. We kunnen het uiteraard net zoals we met een ander agendapunt van vanavond ook gedaan hebben, altijd nog ter plekke bekijken. Maar met twee fracties, VVD en BETER VOOR DORDT zit je geloof ik al een aardig end.

De heer **Puik** Volgens mij hebben we een procedure afgesproken over deze zaken. Daar stond het in zoals het hier staat. Ik bedoel, het mag van mij alle kanten opgaan, maar volgens mij was de lijn in die procedure die we met elkaar hebben afgesproken, dat de insprekers op de avond kwamen en dat het ook gelijk besproken werd, zodat mensen ook konden horen hoe de discussie ging. Voor de rest moet de commissie zelf weten hoe ze het wil doen, maar ik denk dat we wel moeten zorgen dat we ons aan onze eigen procedure houden.

De heer **Wagemakers** Voorzitter? Ik heb in mijn bijdrage al aangegeven dat ik verwacht dat op dit dossier de nodige inspraak geleverd kan worden. Ik wil niet afwijken van vastgestelde procedures, maar we hebben met elkaar 'in beginsel' afgesproken. Volgens kun je daar dus ook op dat moment van afwijken. Ik heb alleen aangegeven dat onze fractie de voorkeur geeft om op dit dossier in beginsel af te wijken van de afspraak die we hebben gemaakt, omdat wij een bepaalde verwachting daarop hebben.

De **gespreksleider** Voorkomen is inderdaad beter dan genezen, zeg ik altijd. Je kunt vaak in grote tijdnood komen, ook nog eens, met meerdere sprekers. Dus mijn idee zou zijn en daar hebben we dan allemaal kennis van genomen, dat zullen we later op de avond met een ander agendapunt ook doen, om het definitieve knippen, ja dan nee, op die avond af te spreken en vast te stellen. Waarbij we nu al weten dat BETER VOOR DORDT daarvan zegt dat eigenlijk nu al te willen knippen. Als ik het zo bekijk, is die kans redelijk aanwezig. Als zich geen sprekers melden, is het probleem vrij snel opgelost. Goed. Akkoord zo?

Dan gaan we naar G. Instemmen met de planvoorbereiding derde ronde zelfbouwlocaties, om dat als hamerstuk te agenderen voor de raadsvergadering van 12 mei. De heer Oostenrijk.

De heer **Oostenrijk** Voorzitter, ik spits me even toe op het adres Iepenlaan 35. Mag ik daarbij veronderstellen dat de nu aanwezige gymzaal gesloopt gaat worden? Dat was mij ter plekke niet helemaal duidelijk, want je kan daar met verschillende ogen naar kijken.

De **gespreksleider** Meneer Sleeking heeft daar met twee ogen naar gekeken en die zegt dat het klopt. Die wordt dan ook gesloopt. Meneer Pols.

De heer **Pols** Wij zouden het graag willen bespreken, heel kort, om te kijken hoe we het uitgeven aan de mensen die erop inschrijven. Nu is het: wie het meeste vrije tijd heeft, heeft de grootste kans. Dus wij zouden over de procedure willen spreken. Heel kort maar.

De **gespreksleider** Wordt u daarin gesteund door een andere fractie? Dat is de ChristenUnie/SGP en ook de PvdA steunt dat. Dan betekent het dat het een kort bespreekpunt zal worden, mag ik aannemen. Goed, dan zullen we daar een plekje voor zien te vinden.

Dan gaan we naar punt H, de spoorwegdossiers. Daar is inmiddels al wat aan toegevoegd, dat ga ik niet meer herhalen, maar de vraag is om er een themabijeenkomst van te maken, bijvoorbeeld 22 september, over de diverse spoordossiers die er inmiddels zijn. Kunt u daarmee akkoord gaan? De heer Veldman.

De heer **Veldman** Ik wil dan expliciet vermeld hebben dat het ook gaat over de intercity lobby. Daar is ook een toezegging over, dat we daar periodiek over geïnformeerd worden. Dus dan ga ik ervan uit dat die rapportage komt en het dan besproken wordt.

De **gespreksleider** Met deze aanvulling erbij. De heer Breedveld.

De heer **Breedveld** Ik heb even een vraag. Er zijn ook bepaalde bewonerscollectieven die klagen over overlast. Worden die daar ook bij uitgenodigd?

Mevrouw **Van den Bergh** Als wij dat willen.

De **gespreksleider** Dat is in ieder geval een goede suggestie om bij de voorbereiding mee te nemen. Wordt ook genoteerd.

Mevrouw **Van den Bergh** Ik weet niet of dat al was afgesproken, maar ook die groep over de geluidsoverlast van de Arriva opstelplek.

De **gespreksleider** Dat is in dit kader dan even niet aan de orde.

De heer **Breedveld** Dat zijn die bewoners waar ik aan refereerde.

Wethouder **Van der Linden** Misschien is het niet helemaal netjes dat ik zo even inbreek. Het gaat wel over hetzelfde spoor, maar het zijn wel twee heel verschillende thema's.

Dus intercity en wat zich over het spoor heen beweegt, hoe we daar tegenaan kijken, dat is één onderwerp. Het contact met bewoners van verschillende plekken in de stad ten aanzien van opstapplaatsen en geluid en geluidsschermen, dat is een ander thema. Daar komen we binnenkort met een Raadsinformatiebrief en daar gaan we zeker nog op terugkomen, maar daar lijkt mij toch een ander moment het meest geschikt voor. Anders ga je dingen met elkaar vermengen die niet exact hetzelfde zijn.

De heer **Karapinar** Daar zijn we het wel mee eens als GroenLinks.

De **gespreksleider** Meneer Veldman, u kwam geloof ik met de suggestie?

De heer **Veldman** Nee, volgens mij heeft de wethouder gezegd dat intercity's en gevaarlijke stoffen één bespreking kunnen zijn, maar opstelplaatsen en geluidsoverlast een andere bespreking. Als ik het goed samenvat.

De heer **Pols** Het heeft toch heel erg met elkaar te maken op een gegeven ogenblik? Geluidsoverlast? Ik begrijp niet waarom we dat daar niet bij kunnen bespreken. Het leeft heel erg in de stad op het ogenblik.

Wethouder **Van der Linden** Uiteraard heeft het allemaal met elkaar te maken, maar in de informatie over de intercity kwaliteit en over vervoer gevaarlijke stoffen gaat het over de connectie die we hebben met de rest van het land, met verschillende steden en hoe het spoor gebruikt wordt ten aanzien van intensiteit. Dat levert uiteraard ook een hoop lawaai op. Maar hoe je daarmee omgaat, met de burgers en de betrokkenen die zich ook hebben georganiseerd, dat is weer een andere vraag.

De **gespreksleider** Ik neem aan dat de bedenkingen die er zijn, of de gereserveerdheid die er hier en daar kan zijn, dat die meegenomen moet worden in de voorbereiding en dat het dan een goede afweging moet worden van wat wel en wat niet. Dan kom ik bij de volgende vraag: wie van u ziet kans om voor die bijeenkomst, bijvoorbeeld op 22 september, een bijdrage te leveren in de voorbereiding? Meneer Tiebosch, meneer Veldman, mevrouw Van den Bergh, meneer Pols en meneer Wagemakers. Geweldig. Dat betekent dat ik, als u dat goed vindt, nu door kan gaan naar punt I. Instemmen met gefaseerde ontwikkeling dagrecreatieterrein Nieuwe Dordtse Biesbosch Viersprong. Gevraagd wordt om daar een krediet voor beschikbaar te stellen en om dit in de adviescommissie van mei of juni te agenderen. Akkoord? Raadsinformatiebrief J over de stand van zaken bomenziekte. Het voorstel is om dit voor kennisgeving aan te nemen. De heer Karapinar.

De heer **Karapinar** Wij zijn als fractie geschrokken van het aantal bomen die een ziekte hebben opgelopen. We zouden dit graag willen bespreken. Als u me vraagt naar de politieke vraag, dan zou ik zeggen: hoe wil het college hiermee omgaan? Er wordt voorgesteld om bomen te laten verwarmen. Dat kost per boom 500 euro, keer zoveel, dat kost twee ton. Dus we zijn benieuwd welke maatregelen genomen kunnen worden en hoeveel de kosten zouden zijn. Dat willen we graag bespreken.

De **gespreksleider** Zijn er medestanders?

De heer **Puik** Wij willen graag meegaan.

De **gespreksleider** Had u nog aanvullende vragen als het gaat om het formuleren van de politieke vraag? We zullen daar een ruimte voor proberen te vinden in de komende periode. Dank u.

Dan gaan we naar K. Het Duurzaamheidsplatform in Zwijndrecht heeft een brief gestuurd. Voorgesteld wordt om deze ter afhandeling in handen van het college te stellen.

Mevrouw **Van den Bergh** We willen wel weten of het college dit ook gaat doen, want het is een verzoek om daarvoor subsidies aan te vragen. Wij willen, als het college daarvan afwijkt, dat we eerst een concept afschrift krijgen.

De **gespreksleider** Dat is aan het college om dat te bepalen.

Mevrouw **Van den Bergh** Nee, want de brief is ook aan de raden gezonden en aan de Drechtraad, dus die hebben wel degelijk daar een stem in.

De **gespreksleider** Op die manier. Daarvan akte; dan is dat een wens die uitgesproken wordt. Ook door meerderen in deze Kamer? In ieder geval mevrouw Van den Bergh is daarvan een woordvoester op dit moment.

Dan gaan we naar L. Het voorstel om de parkeerproblemen in de wijk Oudelandshoek, daar is een brief over gestuurd, ook in handen te stellen van het college en dan ook daar weer een afschrift van te ontvangen. Mevrouw Van den Bergh.

Mevrouw **Van den Bergh** Ik vind het wel een punt. Want het is onduidelijk met die elektrische oplaadpalen, of je daar nou wel of niet mag parkeren. Dat is niet duidelijk, of andere auto's daar niet mogen parkeren. Ik wil daar wel wat meer duidelijkheid over. Dat komt misschien in het antwoord, maar het is onduidelijk in de stad.

De **gespreksleider** Laten we eerst het antwoord maar afwachten. Misschien wordt het een heel duidelijk antwoord en dan zijn alle vragen opgelost.

Dan gaan we naar M. Beschikbaar stellen krediet inzake vervanging gedeelte kade van de Wolwevershaven. Kan dat een hamerstuk worden? De heer Wagemakers.

De heer **Wagemakers** Wat ons betreft wel, maar we willen graag meegeven aan het college om zoveel als mogelijk aandacht voor de bomen te hebben en te kijken hoe daar mee om te gaan. Dus die boodschap willen we meegeven.

De **gespreksleider** Dank u. Dat betekent dat hij wat dat betreft wel als hamerstuk geagendeerd kan worden met de boodschap zoals de heer Wagemakers die heeft verwoord. Wethouder Sleeking?

Wethouder **Sleeking** Misschien mag ik toevoegen vanuit het college dat er alsnog een second opinion uitgevoerd wordt naar het mogelijk behoud van de kastanjes, waarvan in deze raadsinformatiebrief wordt aangekondigd dat ze niet te handhaven zijn. Dat het lastig zal worden is evident. Het is nog de vraag tegen welke kosten deze kastanjes eventueel wel gehandhaafd kunnen worden bij de reconstructie van deze kade. Daar zal de raad ongetwijfeld door mijn collega over geïnformeerd worden, want het is natuurlijk een enorme monumentale rij kastanjes langs de Wolwevershaven.

De **gespreksleider** Dank u voor de toelichting. We hebben nog N en nog een ingelaste. N is de raadsinformatiebrief over vaststellen wijzigingsplan Zuiderdijk 551. Kan dat voor kennisgeving worden aangenomen? Akkoord.

Dan kom ik bij de vraag over de parkeerbelasting. Daar is een raadsvoorstel, dat heeft de heer Van der Linden net even kort toegelicht. De vraag is of dit voorstel als zodanig ook op de raad van 12 mei als hamerstuk geagendeerd kan worden. Dan is dat ook bij deze afgesproken. Dank u.

4. AGENDA'S 19, 26 MEI EN 10 JUNI

De **gespreksleider** Dan gaan we naar de agenda's voor 19, 26 mei en 10 juni. Een paar opmerkingen vooraf. 26 mei is er een binnenstadwandeling, voorafgaand aan de commissievergadering. Het voorstel is geloof ik om zes uur te beginnen. De vraag is of

dat inderdaad uitvoerbaar is. We hebben geen last meer van duisternis in die tijd, dus dat moet kunnen. Dan is dat ook zo akkoord.

10 juni is vooral bestemd voor een collegetoelichting en sprekersplein als het gaat over het gesprek met de stad. Dan vraag ik nu eerst maar in zijn algemeenheid, we hebben dus voorstellen voor de agenda's voor 19, 26 mei en 10 juni. We hebben vanavond nog mogelijk één of twee stukken eraan toe te voegen. Daar moeten we even kijken wat de tijdsdruk is. Kunt u akkoord gaan met het voorstel zoals dat gedaan is, waarbij ik dan toezeg dat we nog even kijken wat we doen met de stukken die net nog zijn doorgeschoven? Of daar echt een urgentie op zit en een tijdsbeperking op zit? Dan zullen we dat nog even goed gaan bekijken. Is dat akkoord zo? Hartelijk dank.

5. STAND VAN ZAKEN OVERZICHT MOTIES

De **gespreksleider** Dan hebben we het punt stand van zaken moties. Daar wordt ook een voorstel gedaan. Dat is om de moties onder nummers 2, 3 en 4 als afgehandeld te beschouwen. De heer Veldman.

De heer **Veldman** Onze fractie is daarmee akkoord, met dien verstande dat voor wat betreft motie 2 wij er dan wel van uitgaan dat de raad conform de toezegging geïnformeerd blijft worden. Dus als dat zo is, dan zijn we akkoord.

De **gespreksleider** Dat betekent dat we dat als vraag nu stellen aan het college?

Wethouder **Sleeking** Mijn collega let even niet op, maar dat zeggen wij gewoon toe.

De **gespreksleider** U zegt dat toe. Akkoord, dan is dat goed, meneer Veldman.

STUKKEN TER BESPREKING

6. PRESENTATIE RIVER ART DOOR DE HEER BAKKER

De **gespreksleider** Dan denk ik dat we aan agendapunt 6 toe kunnen komen. Dat is de presentatie River Art door de heer Bakker. Meneer Bakker heeft een presentatie voorbereid en hij zal ons het een en ander vertellen over het oeverproject Kunstwerken langs de Noord. Dat is een afspraak die stamt uit de tijd dat de begroting voor 2015 werd opgesteld. Ik wil even aan meneer Bakker vragen hoe hij de presentatie wil doen: of hij onderbroken wil worden of eerst de presentatie wil houden.

De heer **Bakker** Misschien is het goed om eerst de presentatie te doen.

De **gespreksleider** Eerst de presentatie. Enig idee wat de tijdspanne ongeveer zal zijn?

De heer **Bakker** Een minuut of 20, is dat te doen? Of een kwartier?

De **gespreksleider** Laten we eerst maar van 20 minuten uitgaan en dan hebt u kans dat ik na een half uur op de knop druk.

De heer **Bakker** Mijn naam is Han Bakker. Ik werk voor de gemeente Dordrecht, al enige tijd en sinds 2007 als cultureel adviseur van het college. In het vorige college werd mij de vraag gesteld: hoe zouden wij de relatie met Rotterdam kunnen intensiveren langs de weg van de cultuur? Daar heb ik over nagedacht en verschillende initiatieven op genomen, maar één initiatief is het oeverproject. Dat oeverproject is een idee. Een idee over hoe je dichterbij elkaar kunt komen als Rotterdam en Dordrecht. Misschien mag ik u toch een vraag stellen? Hoe ver liggen deze twee steden uit elkaar, heeft u een idee? Leny, heb jij een idee? Weet u het, hoe ver die uit elkaar liggen? 15? Ik heb deze zelfde vraag ook aan de colleges gesteld, want die zijn namelijk bij elkaar gekomen en daar hebben we ook dit oeverproject besproken. Er ligt 8,2 kilometer tussen Dordrecht en Rotterdam als je over het water gaat. Dat is natuurlijk een beetje flauw, een instinker, maar zo is het. Die steden liggen veel dichterbij elkaar, maar mentaal liggen ze veel

verder uit elkaar. Dat stukje wat daar tussen zit, de Noord, dat is een heel interessant stuk als je je daar in verdiept. Dat hebben we gedaan en daar gaat deze presentatie over. Deze presentatie gaat over die, eigenlijk hele bijzondere verbinding tussen die twee steden, en dat is niet precies de Noord, maar we nemen hem even symbolisch, als uitgangspunt voor het verhaal. Dat stukje van de Noord staat eigenlijk voor heel veel. Als je teruggaat in de geschiedenis, dan raak je aan het verhaal waar Nederland misschien op de wereld wel het allerbekendst om is en daar is dit plaatje ook, wat we bij Madurodam hebben geschoten. Dat is dat Nederland een land is wat onder de zeespiegel ligt. Er zijn veel verhalen over Nederland, tulpen, kaas en al dat soort dingen, klompen, maar het verhaal dat Nederland onder de zeespiegel ligt is misschien wel het allerbekendste verhaal en het meest fascinerende. Want hoe doen ze dat? Nou, dit gebied tussen Dordrecht en Rotterdam, dat is om twee redenen heel belangrijk. Aan de ene kant en dat is ook heel actueel, een gebied, daar speelt de waterveiligheid en dat speelt eigenlijk al eeuwenlang daar. Vooral de Alblasserwaard en Dordrecht, die liggen heel diep, maar die bijzondere ligging, eigenlijk die noodsituatie die daar regelmatig optreedt is tegelijkertijd ook de kracht van het gebied geworden. Ze hebben van de nood een deugd gemaakt in dit gebied en daar industrie uit ontwikkeld waar we nu de wereld mee veroveren. Een vriend van mij, hij houdt zich bezig met waterveiligheid, die zei ooit: de Romeinen kwamen hier 2.000 jaar geleden en die zagen er helemaal niets in. Die beschrijven het ook. Die zeggen, dit is een gebied waarvan je eigenlijk niet weet waar de zee begint en het land ophoudt, of andersom. Die hebben hier dus ook nooit steden gesticht. Er is wat handel gedreven, er werd hier gevist en gejaagd, maar voor de rest gebeurde er niet veel. Dan ineens, 1.000 jaar geleden, gebeurt er iets heel bijzonders. Dan gaan mensen toch op het veen landbouw bedrijven, ze dammen de kleine veenriviertjes af en op die dammen beginnen stedelijke kernen te groeien. Dordrecht en Thuredrecht, Rotterdam damt de Rotte af, daar is dan Rotterdam uit voortgekomen. Amsterdam, het is allemaal bekend, dus dat is een heel bijzonder verhaal. Die bijzondere moeilijke omstandigheid leidt uiteindelijk tot industrie waar we verschil mee maken in de wereld. Nou, dat verhaal is wel bekend in de regio, maar eigenlijk daarbuiten niet. Niemand kent de Noord. De Noord heeft zelfs een wat negatief imago: hard werken, vies, conservatief. Wij hebben met de ondernemers gesproken, daar heeft de Grande Parade ook bij geholpen. We hebben al die ondernemers bezocht, die gaan ook deelnemen straks aan de Grand Parade en die zeggen dat ze daar last van hebben. Van dat negatieve imago. IHC zegt: wij hebben een nieuwe blik op deze regio nodig om deze regio verder te laten groeien. Heerema heeft een opleiding gestart in Polen en die trekt zijn gespecialiseerde werknemers uit heel Europa. Dat is bijzonder, omdat ze hier in de regio eigenlijk niet voldoende werknemers kunnen vinden. Nou, het verhaal is u waarschijnlijk allemaal al lang bekend. Wij hebben gezegd hoe kun je nou die bijzondere situatie van deze regio veel beter onder de aandacht brengen? Die waterveiligheid en die waterindustrie die hier beiden eigenlijk heel bijzonder zijn en met elkaar gerelateerd zijn. Laten we kijken of we daar kunstenaars bij kunnen inschakelen en de afstand tussen Dordrecht en Rotterdam korter maken door middel van kunstwerken. Die steden letterlijk voor de ervaring dichterbij brengen en tegelijkertijd iets communiceren over de identiteit van deze omgeving. Deze is wereldberoemd. Ik vind het altijd zo leuk dat deze man zich buitengewoon bewust is van deze foto. Hij is kunstenaar en hij heeft ook schilderijen opgehangen, maar deze foto is de hele wereld overgegaan. Wim Kuijken, de deltacommissaris gaf een interview toen ik deze PowerPoint maakte, het was net in de krant. Dordrecht is een symbolische plek op de wereld als het gaat over waterveiligheid. Symbolisch. Iconisch. Hoe kan kunst communiceren over een stad? Dit is een nieuw kunstwerk wat nu voorbereid wordt in Rotterdam. Het is een manier om iets te vertellen over waar deze stad over gaat. Het is een kunstwerk met een verhaal. Die brug heeft hetzelfde, eigenlijk. Ze hebben destijds gekozen voor deze constructie omdat dat iconisch zou zijn voor de stad. Dat heeft gewerkt. Deze brug is al ontelbare malen gefotografeerd en afgebeeld. Dat is niets nieuws. Steden communiceren al zolang steden bestaan, op iconische wijze. Deze toren had eigenlijk al vanaf Utrecht te zien moeten zijn, want Dordrecht wilde minstens zo belangrijk zijn als Utrecht. Hier hebben we de Noord, een

heel klein stukje eigenlijk maar. We hebben hem wat verder hier doorgetrokken om te laten zien dat we niet willen ophouden bij de Noord als het gaat om het ontwikkelen van de oevers. Het aantal gemeentes die er aan liggen, dat is groot. Veel bestuurlijke drukte in deze regio. Dan hebben we de waterschappen nog niet meegenomen en de provincie. Dit beeld kent u natuurlijk allemaal: Kinderdijk. Het geeft ook gelijk aan hoe de situatie is van het wonen onder water. Dit is een voorbeeld van een kunstwerk wat communiceert hoe de watersituatie is. Dit is een waterscheiding; hier loopt een schot. Er zit ongeveer anderhalve meter tussen, dat is niet zo heel goed te zien, maar dat kunstwerk maakt het in één keer duidelijk. Het staat in Friesland en het is gewoon gemonteerd op de pomp van een klein gemaal, maar het voegt een verhaal toe aan het landschap hier. Het is van een behoorlijke dimensie. U ziet, daar loopt iemand op de dijk. De nietigheid van de mens. En deze, de aanraking - u mag het zelf invullen. Dit project heet de Mozesbrug, dat is eigenlijk een uitsnede in het landschap die precies op het niveau van het water is. Als je er doorheen loopt, het is echt fantastisch, dan heb je het gevoel alsof je onderdeel bent van het water daar. Het zijn allemaal kunstwerken die dus geïnspireerd zijn door de watersituatie. Er is in Frankrijk een rivier, de Loire, die uitkomt bij Nantes en Saint Nazaire in de oceaan. Die is verzand en dat is eigenlijk één van de inspiratiebronnen voor dit oeverproject langs de Noord. Daar hebben kunstenaars kunstwerken ontwikkeld, waarvan dit er één is. Het is namelijk niet wat u denkt dat het is. Dit is een kunstwerk wat steeds verplaatst wordt. Daarmee wil de kunstenaar eigenlijk op verschillende plekken laten zien dat het water stijgt en dat langzaam het land aan het verdwijnen is in dat gebied. Dus dat wordt afgezakt, staat op een ponton, wordt vol water gegoten en dan, nou ja, zo. Dit is een slang, 50 meter lang, 60 meter lang, van een Chinese kunstenaar, die ook alleen maar te zien is bij laag water. Als het laag water is, dat is zoals het werkt, mensen gaan er naar toe, laten zich fotograferen. Langs de Loire zijn zo'n 50 kunstwerken van dit niveau gerealiseerd over een kilometer of 40, denk ik dat het is. Dit is een waanzinnige toeristische trekpleister geworden.

Dit is een tijdelijk kunstwerk van een theatergezelschap. Dit is een waterklok; al die schijven draaien onafhankelijk en eens in het uur vormt het een gezicht en spuit water uit zijn mond. Dit is van een Koreaanse kunstenaar. Kunstwerken hoeven niet altijd fysiek te zijn. Je kan ook tijdelijke kunstwerken hebben. Dit is een lichtkunstwerk van Daan Roosegaarde, ik weet niet of u hem kent, de ontwerper; woont hier ook in deze regio. Hij heeft hier het gevoel van 'onder de zeespiegel' willen uitbeelden met een lichtkunstwerk. Alle leven ontstaat in 37 graden water, en dat is wat deze kunstenaar met dit kunstwerk uitbeeldt. Het is een waanzinnig groot werk, je ziet wel in verhouding tot die mensen, maar als je het van de zijkant ziet is het echt enorm. Het steunt alleen maar op dat handje, het is echt heel bijzonder gemaakt, van natuurlijke materialen hier uit de omgeving. Ik heb deze erbij genomen. Er liggen hier heel veel sloopschepen langs de Noord, tegenover Nedstaal. Dit is een schip uit de Eerste Wereldoorlog, dit is helemaal niet bedoeld als kunstwerk, het is een dazzle ship en was bedoeld om de vijand te verwarren. Dit is een kunstwerk op weg naar een locatie, van Joep van Lieshout. Dit heeft Boskalis een paar jaar geleden neergezet voor het kantoor. Bij het toevoegen van werken aan de Noord hoefje niet alleen te denken aan kunstwerken in de klassieke zin van het woord. Je kan ook allerlei voorzieningen voor bezoekers toevoegen. Dit is genomen aan de noordoever van het IJ, waar we een keer op bezoek zijn geweest met een aantal raadsleden. Het is een drijvend restaurant. We zijn begonnen met dit kunstwerk; dat bracht ons eigenlijk op het idee. We hebben dat gerealiseerd op Stadswerven en dat gaat vanaf juni geprogrammeerd worden. Het is van een Rotterdamse kunstenaarsgroep die in Duitsland dit werk gemaakt heeft in het Emscher gebied. Dat is ook een tamelijk groot gebied, het Ruhrgebied bij Essen, waar kunstenaars het karakter van de omgeving hebben versterkt door middel van kunstwerken en wat nu ook een grote aantrekkingskracht heeft op bezoekers, op toeristen. Dit was een ander kunstwerk wat in Rotterdam in ontwikkeling is. Dit moet in de Rijnhaven komen te liggen en toen we deze twee kunstwerken zagen, dat houten bouwwerk en dit, toen dachten we: dat zou symbolisch mooi een begin- en een eindpunt kunnen zijn van een route waarin we met Rotterdam samenwerken in de ontwikkeling daarvan, met alle

tussenliggende gemeentes die ik u op de eerdere dia liet zien. Dit is bijvoorbeeld ook een voorbeeld van een werk, het is geen kunstwerk; het is een kraan, die stond geloof ik al 60, 70 jaar lang in Amsterdam Noord. Daar is een club in gevestigd, boven. Je kan daar twee kamers huren en daarboven zit een mediaklub waar mensen wekelijks bijeenkomen. Het is gerestaureerd met behulp van het nationaal restauratiefonds. Het is nou echt de landmark voor dat gebied in Amsterdam Noord.

Dit zijn ook allerlei voorbeelden die we gezocht hebben over hoe je op één of andere manier maritieme situaties kunt benadrukken door middel van - net zijn geen kunstwerken, het zijn meer fantasievolle werken. Hoe dicht die geschiedenis tegen elkaar aan ligt, in deze regio, van wat er nu gebeurt en wat daar vroeger is ontstaan, dat geeft dit plaatje weer. U ziet hier een molen in Kinderdijk. Ik heb hem gewoon met de telefoon gemaakt, zo gemaakt dat IHC Merwede erin staat. Onder deze hal zitten vier eeuwen lang werven verborgen. Dat is van de familie Smit. In het midden van de 17^e eeuw is die daar begonnen met scheepsbouw. Die waren ook investeerders in de molens hier van Kinderdijk en die molens waren weer nodig om die Alblasserwaard droog te houden. Dus die waterindustrie is heel diep geworteld in deze regio. Dit zijn wat plaatjes van bedrijven die hier langs liggen. Het is natuurlijk heel traditioneel, de biezen matten die daar gelegd worden. De vraag was ook toen we dat presenteerden: hoe kan je nou samenwerken met die bedrijven? Want dat is de bedoeling. In het begin vertelde ik dat die bedrijven geïnteresseerd zijn om dat gebied in een nieuw licht te zetten. Ook weer op weg naar Kinderdijk om daar een gesprek over te hebben, kwamen we dit tegen. Dit bedrijf heeft dit kunstwerk gemaakt; het zijn rietdekkers. Dit is een gigantische muskusrat die de dijken ondergraaft. Dit ding is van een waanzinnige grootte. U ziet daar een fietser aankomen, rechts. Dat ding was iets van 30 meter lang en 12 meter hoog. Ziet u hoe het werkt? Daar ligt de staart en daar zijn pootjes en zijn neus en zijn tandjes.

Om dit te kunnen realiseren hebben we een stichting opgericht, op verzoek van de gemeente, om een vorm voor samenwerking te vinden waardoor beide steden wat kunnen investeren. Dus met een klein initiatiefgroepje hebben we een stichting opgericht, nog niet zo lang geleden en van daaruit zijn we initiatieven aan het ondernemen. We worden daar binnenkort ook financieel een beetje in gesteund door Rotterdam en Dordrecht samen. We zitten er ongeveer allemaal gelijk in qua aandeel, dus we stoppen er zelf veel in en de twee gemeentes ondersteunen ons. Het zou zomaar het begin kunnen zijn van iets moois. Het project roept in ieder geval bij de ondernemers enthousiasme op, en ook bij de tussenliggende gemeentes. Ik ben regelmatig op bezoek; vanmorgen vroeg nog in Alblasserdam om hierover te vertellen. Dus ik heb een soortgelijke presentatie daar gehouden en doe dat volgende week in Ridderkerk. We gaan zo alles langs. We hebben binnenkort op initiatief van Bolidt, dat is één van de bedrijven hier in de omgeving, een bijeenkomst met wethouders hier uit de regio om deze presentatie daar te houden. We hebben voor alle burgemeesters hier in de regio een presentatie gehouden; we hebben de dijkgraven hierover gesproken. Wat ook interessant is, we hebben hier de minister over gesproken, Melanie Schultz van Haegen. Zij was geïnteresseerd in dit project, omdat wij in ieder geval beogen om die situatie van Nederland onder de zeespiegel op een duurzame manier onder de aandacht te brengen. Er zijn allerlei campagnes geweest om Nederland onder de zeespiegel duidelijk te maken. Anderhalfjaar geleden was er nog een campagne waarbij gezegd werd dat we allemaal weer droge biscuitjes op zolder moesten zetten met water voor een aantal dagen. Daar werd lacherig over gedaan in de kranten en vervolgens is zo'n dure campagne weer down the drain. Door middel van kunstenaars aandacht geven aan Nederland onder dat water, de waterveiligheid, maar ook aan de waterindustrie die wij hebben: met kunstenaars kun je dat langdurig onder de aandacht brengen. Daar was ze zo in geïnteresseerd dat ze de net opgerichte stichting een opdracht heeft gegeven om twee schetsontwerpen te maken voor een gebiedje hier langs de Noord, waar de Noord afbuigt naar de nieuwe Maas. Daar ligt een soort Sofiapoldertje, dat heet de Zaag en dat is volgestort met slib. Die slib mag afgegraven worden in het kader van Europees beleid over de oeverkwaliteit. Als dat weer met slikken en geultjes tot het oorspronkelijke natuurgebied wordt teruggebracht, mag daar een kunstwerk aan worden toegevoegd. Ons is gevraagd om daar twee voorstellen

voor te maken. Dat is de stand van deze week. We hebben net te horen gekregen dat het nu definitief is. Dit was het. Ben ik binnen de 20 minuten gebleven?

De **gespreksleider** Keurig. Voor het eerst dat ik bijna 60 sheets in een kwartier voorbij zie gaan. Maar er zullen vast en zeker nog wel vragen zijn bij de commissieleden waar ze antwoord op willen hebben. Die kans is er nu.

Mevrouw **Van den Bergh** Ik ben hier hevig in geïnteresseerd. Ik wilde graag weten, u had het over hoe we dichterbij Rotterdam kunnen komen; ook een beetje qua mentaliteit, begrijp ik. Want dat zit in de weg, die mentaliteit hier, voor het ontwikkelen van het bedrijfsleven, daar wil ik iets meer over horen. Maar over die samenwerking met Rotterdam en met de gemeenten. Is dat nog een beetje wishful thinking of is het echt meegenomen dat het één van de doelen is dat het gebeurt? Dat je dat met elkaar doet?

De heer **Bakker** Het moeilijke van dat soort dingen is dat je het niet kan afspreken. Het is zoiets als vriendschap: je kan het willen, maar hoe krijg je het voor elkaar? Eén van de initiatieven waar ik in het verleden in gezeten heb, was het University College. Niet dat ik dat hele verhaal wil ophalen, maar daar is veel tijd in gestopt en met enorm enthousiasme, in ieder geval in Dordrecht. Ik denk dat we toen verzuimd hebben, er zijn allemaal verklaringen voor waarom dat toen niet doorgegaan is, maar mijn persoonlijke analyse is dat we eigenlijk verzuimd hebben Rotterdam daarin mee te nemen. Wel de universiteit, uiteraard, maar niet de stad en ik denk dat de gunfactor niet heel groot was. Daar waren allerlei praktische bezwaren waardoor dat mislukt is, maar ik denk, als er een warmere relatie was geweest, dan hadden we het of eerder geweten, of het had misschien anders kunnen lopen.

Wethouder **Sleeking** Misschien mag ik hier nog iets op aanvullen? In het najaar hebben de colleges van Rotterdam en Dordrecht een bijeenkomst georganiseerd, hier in Dordrecht. We hebben ook toen een presentatie laten verzorgen over dit project en ook het college van Rotterdam heeft hier enthousiast op gereageerd en heeft zich hier intussen ook aan gecommitteerd. Dus het is geen vrijblijvende afspraak; dan gaat het ook niet werken. Dat commitment vanuit Rotterdam moet er ook zijn om dit tot een succes te maken. Los van de vraag waar de middelen vandaan moeten komen om die kunstwerken te gaan realiseren. Dat zal ongetwijfeld ook één van de vragen zijn. Wij hebben nu geholpen om dit op gang te brengen, maar de investeringen die gedaan moeten worden voor dit soort kunstwerken, ja, die moeten echt van het bedrijfsleven komen. Wij zijn als gemeente niet van plan om hier grootschalig middelen voor beschikbaar te gaan stellen.

De heer **Karapinar** Ik neem aan dat er ook Europese fondsen beschikbaar zijn voor dit soort ideeën? Of niet? Ik vind het een prachtig idee natuurlijk, maar ik vind het nog een beetje in de beginfase.

De heer **Bakker** Dat is ook zo.

De heer **Karapinar** Datje nog aan het aftasten bent:, wie wil samenwerken en hoe gaan we dat doen en zo? Dat is nog echt in een startfase, als ik het zo hoor.

De heer **Bakker** Dat klopt, dat is ook zo. Daarom is het ook fijn dat ik het hier kan presenteren, want er kan nog van alles op ingebracht worden en ik heb u ook allemaal nodig om dit tot een succes te maken. Het is niet iets wat ik kan; het is iets wat alleen heel veel mensen samen tot stand kunnen brengen. De opdracht van de collegevergadering toen, in september, was ook om dit uit te werken tot een plan van aanpak. Toen heb ik gezegd: daar moeten jullie me wel een beetje bij helpen. Daar heb ik en kennis voor nodig, relaties voor nodig en wat geld voor nodig, want ik moet mensen opdrachten gaan geven om dingen uit te zoeken. Dat commitment is ook van beide

steden gekomen, maar we staan inderdaad aan het begin. De volgende fase is het presenteren van een plan van aanpak. Hoe gaan we dit realiseren? Nou is het mijn werkwijze om dat niet achter mijn bureau te doen, maar eigenlijk al doende dat te ontwikkelen. Dus ik ga in gesprek, dat doe ik al, met al die spelers in dat gebied en ik leg het ze voor. Ik vraag ze ook om mee te denken in de ontwikkeling hiervan. De eerste bedrijven hebben nu gezegd dat ze geïnteresseerd zijn en met mij om tafel willen gaan zitten. De eerste colleges, in Hendrik Ido Ambacht en in Alblasterdam, hebben gezegd hierover graag verder te willen praten. "We willen meedenken. We hebben een aantal plekken hier langs de rivier die ontwikkeld moeten worden. Zouden jullie daar een rol kunnen spelen met de stichting? En hoe gaan we dat dan doen?" Zij hebben ook geen kant en klare antwoorden, maar men is wel geïnteresseerd in het verbeteren van die kwaliteit van die oevers, het aantrekkelijker worden als regio. Een nieuw imago creëren voor die regio. Ik heb ook vanmorgen in Alblasterdam met wethouder Zandvliet het gehad over het imago van Eindhoven. Eindhoven, toen ik ging studeren in de jaren zeventig, toen was dat een plek, daar dacht je niet aan. In dat lijstje van steden om te studeren, daar hoorde Eindhoven niet bij. Dat was een conservatieve, naar binnen gekeerde company town. Zo keken wij er tegen aan; dat was niet een interessante stad om naartoe te gaan. En kijk eens wat er gebeurd is in 40 jaar tijd. Daar is bewust beleid op gevoerd. Dat is ook niet van vandaag op morgen gegaan. Dat is consequent, jaar na jaar na jaar, college na college na college heeft dat volgehouden. Daar is een hele interessante samenwerking ontstaan tussen bedrijven. Je zou Eindhoven in de jaren '70, '80 nooit een creatieve regio hebben genoemd. Echt niet. Wat hier met deze regio ook zo is: niemand denkt dat een creatieve regio is. Maar nu ik bij al die bedrijven ben langs geweest en zie wat daar gebeurt, is dat ongelooflijk creatief wat hier gebeurt. Dat is ook de enige manier waarop deze bedrijven wereldspelers kunnen zijn. Dit is echt op de rand, op de boeg golf, van ontwikkelingen. Dat maakt deze regio potentieel tot een dankbaar onderwerp om daar een nieuw imago voor te gaan creëren. Daar heb je veel partijen voor nodig. Eindhoven heeft dat ook heel goed gedaan met behulp van ontwerpers, industriële ontwerpers, kunstenaars. Daar is heel veel gebeurd. Hier is dat... dit is misschien wel het begin daarvan. Het aardige is wel dat ik nu zie dat ook anderen gaan roepen: we kunnen met behulp van kunstenaars, ontwerpers, landschapsarchitecten veel meer met deze regio. Die aandacht, het komt nooit zomaar ergens vandaan. Op de één of andere manier heb ik denk ik ook wel de tijdgeest mee en zijn we eerder katalysator. Mensen kunnen ook zelf initiatieven nemen; niet alles hoeft via de stichting te gaan. Dat kan ook door andere mensen. Elio Barone komt straks met een verhaal. Die zit eigenlijk op datzelfde: om het erfgoed hier in de regio op de één of andere manier zichtbaar te maken en daarmee het verhaal van deze regio beter voor het voetlicht te brengen. Kinderdijk, de SWEK, Stichting Werelderfgoed Kinderdijk is ook in een nieuwe fase; willen op een andere manier gaan communiceren over wat daar te vinden is. Er wordt een nieuw bezoekerscentrum ontwikkeld, er is een hele nieuwe marketing die daar aan gaat werken, de waterbus sluit daar op aan. Het vervoer is interessant, er zijn initiatieven op het gebied van cruisevaart hier in de regio. Dus het sluit aan op heel veel andere ontwikkelingen.

De **gespreksleider** Misschien zijn er nog meer ideeën uit deze commissie, want u heeft ons nodig, hoor ik net. Misschien dat er nog anderen suggesties hebben?

De heer **Oostenrijk** Niet zozeer een suggestie, maar u heeft het over het gebied tussen Dordrecht en Rotterdam. In hoeverre speelt Dordrecht zelf qua territorium daar een rol, want ik snap best dat er langs de oevers van de Noord op tal van plekken mogelijkheden zijn. Maar wat willen we hier in Dordrecht?

De heer **Bakker** Nou, wat mij betreft gaan we door. De ideeën om die oevers interessanter te maken vanaf het water, want dat is het idee: vanaf het water, tot aan de Biesbosch doortrekken. Er zijn allerlei locaties die volgens mij daarvoor in aanmerking komen. Dus het is niet zo dat het ophoudt bij de Noord. Maar ik heb even gekeken vanuit

de vraag hoe we meer kunnen doen met Rotterdam. Toen heb ik gedacht: we beginnen met wat tussen ons ligt. Deze presentatie heb ik nog niet zo lang geleden in Rotterdam gehouden voor allerlei initiatieven die graag langs de Maas meer ontwikkeling willen. Die hebben ook gevraagd hoe ze dit kunnen doortrekken naar de Maas. Ik heb allerlei plekken daar bezocht, op uitnodiging, dus het kan uitwaaieren. Het is ook een beetje praktisch: we zijn maar anderhalve man en een paardenkop. Het is acht kilometer, twee keer, zestien kilometer, dat is al best veel om te onderzoeken wat er aan de hand is. We willen eigenlijk een beetje leren in de Noord, samen met die twee steden kijken hoe we dat imago kunnen verbeteren. Daar profiteren we allebei van. Die maritieme industrie die daar zit is een wereldverhaal. Het is ook een succesverhaal. Hoe breng je dat beter over het voetlicht? Daar hebben we allebei profijt van. Ik zal je wat vertellen. Rotterdam wil in 2025 Wereldexpo stad worden. Ik heb gesproken met een strateeg, dat is Fred Rozendaal. Ze zijn een bidbook aan het voorbereiden, dat moet deze zomer ongeveer klaar zijn. Toen heb ik ze gevraagd: wat doen jullie eigenlijk met de Noord en met Dordrecht? Toen viel het stil. Hij zei: daar zegt u wat. Het was gewoon niet bij ze opgekomen. Niet uit negativiteit: het zit gewoon niet in het denken en als we erover praten zeggen ze: ja, natuurlijk moeten we dat doen. Dus er komt nu ook een deel in het bidbook daarover. Zo werkt het ook. Het is gewoon een mentaliteit die misschien wel van eeuwen oud is.

De heer **Breedveld** Complimenten over de presentatie. Mooi. Ik vroeg me af of wij nog wat kunnen leren van alle voorbeelden die voorbij kwamen. Van hoe die tot stand zijn gekomen? Qua financiering, et cetera.

De heer **Bakker** Ja. De volgende fase is het ontwikkelen van zo'n plan van aanpak. Wat ik gevraagd heb, is wat geld om van vijf locaties een verbeelding te maken van wat dat ook zou kunnen zijn en hoe je die zou kunnen financieren. Dat zal misschien vijf keer een ander verhaal zijn, maar er zullen zeker gemeenschappelijke elementen in zitten. Dus dat moeten we gaan uitzoeken. Of daar Europese subsidies mogelijk zijn, ik weet het eerlijk gezegd nog niet. Dat moet ik nog gaan uitzoeken. Dat zijn dingen waar ik ook ambtelijke kennis voor nodig heb. Dat zit misschien wel gewoon hier op het stadskantoor en daar wil ik gebruik van maken. Als het niet hier zit, zit het misschien in Rotterdam. Die colleges hebben toegezegd dat ik daar gebruik van mag maken. Dus ik wil die kennis die hier al is, inzetten om zo'n plan van aanpak op te schrijven. Daarmee is het nog niet in kunnen en kruiken, want die kunstwerken, wat ik hier heb laten zien, ik denk dat je sommige kunstwerken misschien wel voor 50.000 realiseert en andere kosten misschien wel 5 miljoen. Die restauratie van de kraan, die heeft geloof ik ook wel bijna een miljoen gekost, die in Amsterdam Noord staat. Maar dat geld is bij elkaar gebracht op allerlei wijzen. Volgens mij zat daar ook Europees geld in, naast het Nationaal Restauratie Fonds, dus dat moeten we gaan uitzoeken en dat moeten we gaan opschrijven, maar we moeten het tegelijkertijd doen. We gaan geen papieren tijger bouwen, het moet werkelijk zijn. Stap voor stap gaan we het realiseren.

De **gespreksleider** Meneer Veldman had ook een vraag.

De heer **Veldman** Of een suggestie, want ik ben ook aangesproken door deze presentatie. Wat ik nou zo interessant ook zou vinden: de zeehaven, daar is een samenwerking met Rotterdam dus daar zou je gekscherend kunnen zeggen 'er is een stukje Rotterdam in Dordrecht' of iets in die geest. Daaronder hebben we dan de bedrijventerreinen. Kil 1, 2, 3, 4, waarvan 4 nog wordt ontwikkeld. Daar wordt zelfs nog een marketingstrategie voor opgezet. Als ik dan het verhaal hoor van: hoe wordt de regio nou gepositioneerd en wat zijn nou de krachtige punten die we naar voren kunnen brengen, dan zou ik suggereren: maak ook die link met zo'n marketingstrategie van bijvoorbeeld Kil 4. We hebben toen ook uitgesproken dat niet per se zomaar elk bedrijf daar hoeft te komen; er moet ook een beetje een krachtig speerpunt aan zitten. "Als je dit en dat doet, dan moet je in Dordrecht zijn." Niet zomaar elke jongen die dozen

versjout. Ik zeg het een beetje gechargeerd, maar ik zou daar wel toe willen oproepen. Dan heb je het over de Kil, natuurlijk, dat is weer 10 kilometer de andere kant op, maar ik zie daar wel connecties.

De heer **Bakker** Mogelijk is om mij uit te nodigen, als er een gesprek is over dat onderwerp. Namens de Drechtsteden is er een regisseur aangesteld, André Sijp, om dit te coördineren. Met hem ben ik in gesprek over dit project om te kijken hoe dat kan aansluiten bij al die agenda's in deze regio. Je hebt overleg waterdriehoek, maar je hebt verschillende andere overleggen nog, je hebt Deal. We moeten meevaren op die energie die daar al gecreëerd is. Dat is wat ik zoek. Dus als daar een mogelijkheid ligt, als daar een kans ligt, dan zou ik graag daarover willen meedenken. Als jullie aanleidingen zien: nodig me gewoon uit en dan denk ik graag mee in dat soort ontwikkelingen.

De heer **Veldman** Die marketingstrategie wordt nu ontwikkeld in dit stadskantoor.

De heer **Bakker** Ik verwacht een uitnodiging, nu.

De **gespreksleider** We hebben nog meer uitnodigingen voor vanavond staan. Onder andere nog een inspreker. Dat zou een mooi bruggetje kunnen zijn naar het volgende onderwerp, maar zijn er nog dringende zaken die aan de orde gesteld moeten worden aan meneer Bakker? Anders wilde ik toch gaan afronden.

Mevrouw **Kuhlemeier** Han, ik wil je echt bedanken voor weer zo'n mooi enthousiast verhaal. Je hebt al zoveel leuke dingen in Dordrecht neergezet. Ik zal je helpen, ik zal je ondersteunen waar ik kan, ook met mijn netwerk en ik wens je heel veel succes.

De heer **Bakker** Super, dank je wel.

De **gespreksleider** Ik had het niet beter kunnen verwoorden, dus daar sluit ik dan ook mee af. Bedankt. Bedankt voor de presentatie ook.

De heer Barone is hier aanwezig en die heeft ook gevraagd om inspreektijd. Laten we die nog voor de pauze doen en dat we dan even pauzeren, dan hebben we ook gelijk een goede break, dan komt de presentatie en daarna de bespreking voor Stadswerven. Ja? Dan mag ik meneer Barone verzoeken om naar voren te komen.

7. RAADSFORMATIEBRIEF OVER VOORONTWERPBESTEMMINGSPLAN STADSWERVEN

De **voorzitter** Dat betekent dat we meneer Barone van harte welkom heten. Dat gaat dan over de Raadsinformatiebrief voorontwerpbestemmingsplan Stadswerven. Dat staat nu op de agenda en daar heeft meneer Barone gevraagd om over in te spreken. Ik geef u het woord.

De heer **Barone** Dank dat ik aanwezig mag zijn, commissieleden, bestuurders en geïnteresseerden. Ik heb voor u een oude bekende meegenomen: de prullenmand. De prullenmand is vaak het einde van burgerinitiatieven. Wij kennen die nog van anderhalf jaar geleden, maar ik heb een belofte gedaan en dat is positief te zijn. Heel positief, want zo ver als de prullenmand is het nog lang niet. Alleen wel als het aan de huidige herziening van het bestemmingsplan van de Stadswerven ligt. Want wat kan er allemaal meer op de Stadswerven waardoor datgene wat er in ligt, weer uit die prullenbak komt? Allereerst heb ik hier een kaart en die kaart hebben de fracties ondertussen allemaal digitaal ontvangen, waarin meerdere mogelijkheden geschetst staan met het water op Stadswerven. Als wij verder gaan, dan komt er opeens 167.500 euro uit de prullenmand aan subsidie vanuit de Waterdriehoek, want Leefwerf De Biesbosch is levensvatbaar. Han Bakker heeft daar ook heel veel tijd in gestoken in de beginfase. Dan komt er opeens een cofinanciering a 50.000 euro uit de prullenbak. Dan komt er opeens een samenwerking van projectgroep Maritiem ten behoeve van de opleidingen in de maritieme vakken naar

voren die geïnitieerd kunnen worden met Leefwerk De Biesbosch en andere watergerelateerde aspecten. Heel belangrijk, want dat hoeven de werknemers niet uit Polen gehaald te worden. Dan komt er een stukje opgave duurzaamheid naar voren. Leefwerk De Biesbosch is een icoonproject voor transitie-agenda Dordtzaam en transitie-agenda Dordtzaam werkt dan ook heel hard om dit project binnen boord te houden. Want duurzaamheid is één van de speerpunten van Leefwerk De Biesbosch. Voor het varend erfgoed, Han Bakker afficheerde al dat erfgoed heel belangrijk is omdat wij hier in Dordrecht in het verleden daar heel veel van gesloopt hebben. Het varend erfgoed heeft het niet alleen in Dordrecht moeilijk; dat heeft het landelijk heel moeilijk. Het is nu of nooit. Door sloop verdwijnen heel veel schepen, vanwege vergrijzing en ontwikkelingen in de binnenvaart. De watersport, ook een heel belangrijk thema. Het is heel belangrijk dat wij in Dordrecht de huidige verenigingen en ondernemingen behouden, want ook in die watersport zit een vergrijzing en een verschuiving naar deelbezit eraan te komen, waardoor de Hiswa al een behoorlijk dringende opgave heeft gegeven aan de sector zelf om op een nieuwe wijze te gaan kijken hoe die havens vol en levendig blijven. Natuurlijk: een zelfredzaamheidopgave zit er ook bij, want we hebben met Leefwerk De Biesbosch straks onze eigen reddingsvloot klaarliggen. Niet onbelangrijk als je weg moet en het water je aan de lippen staat. En natuurlijk een positive externality, jullie welbekend. Een positive externality is een kloppend hart waar je graag bent in een wijk, een identiteitsdrager. In Utrecht zijn deze voorbeelden er al van een haven waarbij de projectontwikkelaar heel erg blij is dat die er is gekomen, want het heeft geleid tot een grote stijging in de vastgoedwaarde. Als laatste, niet geheel onbelangrijk, identiteit. Wie zijn wij nou eigenlijk? Eigenlijk heeft Han Bakker een prachtige presentatie gehouden waar ik eigenlijk helemaal niks aan hoeft toe te voegen. Maar die identiteit moet je natuurlijk wel ergens fysiek kenbaar maken en niet alleen langs de oevers, maar ook ergens waar het openbaar toegankelijk is, die maritieme innovaties die onze regio zo sterk, zo groot en zo ongelooflijk beroemd hebben gemaakt. Met name wereldwijd, want zelf hebben we dat helemaal niet door. Ja, volgende week afficheren we ermee voor de Koning, maar we moeten elke dag trots zijn en we moeten dat een plek geven. Eigenlijk is mijn verzoek, geheel conform de nieuwe omgevingswet en de nieuwe woningwet die in nieuwe bestemmingsplannen de ruimte verplicht om mobiel erfgoed te bergen, om dat vast te leggen, om binnen het bestemmingsplan Stadswerven wat herzien gaat worden ruimte te bieden aan varend erfgoed, en ik denk persoonlijk dat de eerste stap daartoe een compliment zou zijn richting vereniging De Binnenvaart om hun de zekerheid te bieden dat zij niet in 2017 weg moeten en daarnaast Leefwerk De Biesbosch ook in te plannen op een wijze die na verdere bestudering ruimte laat voor alle andere ontwikkelingen om het water die gewenst zijn in het gebied. Maar momenteel komt er geen jachthaven, komt er geen Leefwerk De Biesbosch, komt er alleen een grote haven vol waterwoningen. Zo staat het er.

De **gespreksleider** Dank u. U neemt al een voorschotje mogelijk op de inspraakronde bij punt 8 van de agenda. Is het niet iets dat u gelijk wilt koppelen?

De heer **Barone** Ik wil dat best doen.

De **gespreksleider** We kunnen er toch vijf minuten aan vastplakken? Kunnen we dat doen? Dat scheelt wel ook in de programmering van de besprekingen, eventueel als die volgen straks.

Mevrouw **Van den Bergh** Maar mag ik dan..

De **voorzitter** Ja, er komt dadelijk nog ruimte om te reageren. Dan gaat meneer Barone nu even verder met zijn volgende vijf minuten. U heeft een vraag, terwijl er nog even wordt gezocht.

Mevrouw **Van den Bergh** U zei: in het huidige conceptontwerpbestemmingsplan kan de ontwikkeling die u zojuist geschetst heeft, niet. Dat hoor ik straks misschien ook van de wethouder, maar ik begreep dat dit bestemmingsplan, dat vind ik toch wel essentieel, zoals het nu voorligt geen belemmering zou zijn voor ontwikkelingen die u schetst.

De heer **Barone** Dan moeten er expliciet bij waterwoningen ook ligplaatsvergunning-mogelijkheden komen voor varend erfgoed. Dat moet er dan expliciet in vermeld staan en dat staat in het vorige bestemmingsplan wel, maar in het huidige heb ik het niet kunnen vinden.

De **gespreksleider** Als u dat wilt natrekken, mevrouw Van den Bergh, kan dat inderdaad straks aan het college. Hij staat voor, meneer Barone, wat mij betreft deze vijf minuten ook nog voor u.

Inspreker op

8. RAADSINFORMATIEBRIEF OVER LEEFWERF DE BIESBOSCH

De heer **Barone** Dit gaat echt over iets leuks, iets bijzonders. Dordrecht, daar worden we toch allemaal echt blij van? Dordrecht en haar water. Zoals je ziet is het een enorme hap water, waar we soms heel bang voor zijn. Eigenlijk vormt dat water identiteit. Het verbindt ons met andere steden zoals Rotterdam, maar ook met steden in Duitsland, tot Zwitserland aan toe en Frankrijk. Het is echt uniek. Wat wij in Dordrecht hebben; dat heb je nergens anders ter wereld. Alleen, dat is wel vanuit het water vormgegeven. Waar zien we dat terug? De Drechtsteden, dat is eigenlijk één stad. Ik zie dat elke dag als ik aan het varen ben. Het is echt één groot plein, dat water, maar vanaf de ene oever naar de andere oever lijkt het heel ver weg. Scheepswerf De Biesbosch. Vergaan, verguisd, vergeten. Zonde. Dit is overigens een foto, nog voordat De Biesboschhal er was. Wat valt hier op? Een ongelooflijke vernuftigheid. Dordrecht was de kraamkamer van maritieme innovaties en je ziet hier heel toevallig allemaal Franse motoren met de Amerikaanse dwarshelling, en alle stukken Franse motor zie je hier en daar op de werf. Daar is eigenlijk heel weinig van over, behalve dan bij Dordtenaren die dat in hun hart dragen en daar vroeger gewerkt hebben. Maritieme innovaties, ik zei het net al. De sectiebouw, de seriebouw, de huidige binnenschepen: allemaal op de Biesboschwerf ontwikkeld. Met hulp van Amerika en een Zwitserse ingenieur, maar ook de duwvaart. Heel belangrijk: de koppelverbanden die je nu langs ziet komen op de rivier zijn eigenlijk ontwikkeld bij scheepswerf De Biesbosch. Daar mogen we heel trots op zijn, maar we moeten het vooral niet vergeten. Leefwerf De Biesbosch probeert het te combineren. Een combinatie van duurzaamheid; schepen kun je duurzaam uitrusten. Van zelfredzaamheid waarmee je dus ook mensen kunt wegbrengen naar een ander gebied of tijdelijk aan boord kunt verwelkomen met een paar koekjes die je al in het ruim hebt liggen. Maar ook de opleidingen. Installaties moeten gedaan worden aan boord en daarmee leren jongeren weer dichterbij die mismatch te komen die er tussen opleiding en de daadwerkelijke werkzaamheden die er in de maritieme sector hier zitten. Alleen, het varend erfgoed heeft het heel moeilijk. Eigenlijk is het al vijf voor twaalf geweest. De schepen zijn aan het verdwijnen - ik zie het bij mezelf in de Kalkhaven. Oude schippertjes, kleine schepen, economisch niet meer interessant. Ja, er worden geen ligplaatsvergunningen afgegeven en eigenlijk is het verzoek aan Dordrecht om weer een nieuwe innovatie toe te voegen aan die maritieme innovaties. Namelijk: de bestending van het varend erfgoed, want in Amsterdam durven ze het niet. In Rotterdam bouwen ze bossen in havens. In IJmuiden worden havens bestempeld als open water, maar in Dordrecht kunnen wij verder, als we uitgaan van die totale, brede maatschappelijke behoefte, in duurzaamheid, zelfredzaamheid, opleidingen, behoud varend erfgoed en behoud identiteit. Dat is eigenlijk de kern van Leefwerf De Biesbosch: verder. Een nieuw hoofdstuk. Waar straks mensen uit Nederland, maar ook overal uit die rivierarmen, tot in Zwitserland, komen kijken: hoe doen jullie dat? Waarom kan het in Dordrecht wel? Nou, je ziet het, Europa is hier niet zomaar gekomen. Europa is hier dankzij de Marshall hulp. De Marshall hulp is datgene wat wij straks allemaal als het nieuwste stukje geschiedenis gaan beschouwen:

de wederopbouwperiode. Je ziet het, het wonen aan boord van historisch varend erfgoed, dat is buiten leven, in samenhang met je omgeving. Je ziet ook dat binnenin zulke schepen heel veel mogelijk is. Werken, wonen, maar ook duurzaamheid. We zijn naar de Ceuvel geweest op Amsterdam Noord, het is allemaal voorhanden. We hoeven niet verder te zoeken, alleen: we moeten het toepassen, en visie. Visie dat Dordrecht wederom diegene is die het eerste stapje waagt en daarmee de Drechtsteden wederom op de kaart zet, zodat Rosie the Riveter, een bekende propagandadame uit Amerika, niet vergeten raakt. Want zij en heel veel andere vrouwen hebben die schepen destijds in de VS en Canada in elkaar gezet en wij hebben ze aan elkaar gelast. Dat was mijn presentatie. Dank u.

De **gespreksleider** Er is nog ruimte voor vragen. Daarna pauzeren we even. De heer Veldman.

De heer **Veldman** Mevrouw Van den Bergh stipte het net al even aan: wat er in uw optiek nou precies mist in het bestemmingsplan om dit type activiteiten te kunnen uitvoeren. Simpel kan ik het niet zeggen.

De heer **Barone** Wat vooral mist, is een overleg met een expert op dit gebied en eigenlijk, als vanavond de stemming van jullie positief is, dan wordt het vanuit de ambtelijke organisatie georganiseerd, om te kijken wat daar expliciet voor nodig is.

De heer **Karapinar** Misschien ligt het aan mij, maar wat ik niet begrijp is dat het niet in het bestemmingsplan is opgenomen. We hebben toch al een subsidiebedrag aan stichting Dordtse Wateren toegekend om met dit project aan de slag te gaan? Als wij dit hebben toegekend, dan kunnen wij er toch van uitgaan dat het wel volgens het bestemmingsplan kan? Of heb ik het mis?

De heer **Barone** Nee, u heeft het zeker niet mis. Alleen, het bestemmingsplan zoals het er nu ligt is een bestemmingsplan dat voortbordurt op eigenlijk een ontwikkeling die voor de crisis is ingezet en dit vereist maatwerk. Dat maatwerk moet wel in dat bestemmingsplan vastgelegd worden en zeker gezien de ontwikkelingen richting nieuwe omgevingswet die landelijk van bovenaf komen, maar hier nog niet geïmplementeerd zijn. Eigenlijk loopt de landelijke ontwikkeling net achter op de herziening van dit bestemmingsplan.

De heer **Karapinar** Ik vind het echt een prachtig plan, moet ik zeggen. Complimenten daarvoor. U heeft ongetwijfeld hierover ook met de ambtenaren of de gemeente overleg gehad. Hoe kijken zij dan?

De heer **Barone** Ik ben uitzonderlijk verrast door de professionaliteit van onze ambtenaren. Wij mogen daar trots op zijn. Natuurlijk zijn er ambtenaren die er aan moeten wennen dat de burgers ook gaan praten en mee willen werken, want het is echt samenwerken. Je kan dit niet alleen. Een burgerinitiatief is echt een hele brede maatschappelijke verankering met heel veel partijen. Er zit hier een aantal ambtenaren in de zaal; zij weten hoeveel werk ook zichzelf hierin gestoken hebben en die prullenbak is ook voor hun gewoon een blamage, eigenlijk.

De heer **Karapinar** Wat ik zeker niet wil is dat alles in de prullenbak belandt; ik wil ze er juist één voor één uithalen.

De heer **Tiebosch** Meneer Barone, kunt u nog iets zeggen over dat gedoe van die twee stichtingen?

De heer **Barone** Ik had beloofd een positief verhaal te houden vanavond en dat ga ik ook doen. Ik zeg: praten met elkaar. Dat wordt georganiseerd vanuit Transitieagenda

Dordtzaam met een niet mis te verstane mediator en ik verwacht dat dat allemaal goed komt.

De heer **Karapinar** Ik wilde er juist niet over beginnen, maar omdat de heer Tiebosch er over begon: in de stukken die u naar ons heeft opgestuurd staat dat adviesbureau Op Koers de bemiddelaar is, als ik het goed heb?

De heer **Barone** Nee, nee, hij is niet de bemiddelaar.

De heer **Karapinar** Of is bereid de eerste stap te maken door als bemiddelende partij op te treden, heeft u opgeschreven.

De heer **Barone** Ja, dat klopt, maar dat gaat eigenlijk expliciet over het feit met de ontwikkelaar OCW, die ook mee wil. Dat staat er even los van, maar die is al ingeschakeld vanuit de gemeente en vanuit OCW om hier naar te kijken. Afgelopen donderdag was hij ook aanwezig en toen zei hij wat betreft dat, want Op Koers weet helemaal niks van dit en dat is ook niet nodig, want het is zonde van zijn energie: we moeten gewoon met elkaar gaan praten. Want dit is echt heel bijzonder. Dit had eigenlijk het hoofdthema geweest, Leefwerf De Biesbosch, van het mobiel erfgoedcongres dat door de rijksdienst voor cultureel erfgoed dit jaar georganiseerd zou worden. Maar ja, we zijn een beetje vertraagd.

De heer **Breedveld** Of we wel of niet tot een inhoudelijke bespreking overgaan is me nog niet helemaal duidelijk.

De **gespreksleider** Nee, dat is mij ook nog niet duidelijk, want we zijn eerst nog aan agendapunt 7 bezig. Dat gaan we eerst afhandelen. Zo is de volgorde; zo is de agenda ook vastgesteld. Ik wilde dus zeggen dat we na de pauze beginnen met een korte presentatie van de heer Van Zon over agendapunt 7. Dan gaan we agendapunt 7 bespreken en dan stel ik u vervolgens de vraag: wat doen we met agendapunt 8? Hartelijk dank, meneer Barone. Het woordje 'samen' stond centraal, dus we gaan nu samen wat drinken.

De heer **Barone** Dank u wel.

Pauze

De **gespreksleider** Zoals gezegd beginnen we met de presentatie; die wordt verzorgd door de heer Van Zon en mevrouw Van Rijk. Voorlopig even zonder interruptie, zodat eerst de presentatie afgehandeld kan worden.

De heer **Van Zon** Wat we doen, is een kort overzicht geven van alle ontwikkelingen die momenteel gaande zijn op Stadswerven en de wijze waarop we dat uiteindelijk verankerd hebben in het bestemmingsplan. Dit is een beeld van enige tijd geleden. Inmiddels, als we daar gaan staan is de eerste woningbouw al heel goed zichtbaar. Stadswerven is een unieke plek aan het water. We hebben het al even gezegd: Dordrecht ontleent zijn kwaliteiten aan het water. Dit is het beeld van de historische binnenstad. Deze kwaliteiten proberen we ook door te vertalen naar de Stadswerven. Een andere belangrijke kernkwaliteit van Dordrecht is de nabijheid van de natuur en nationaal park De Biesbosch. Ook daar proberen we binnen Stadswerven invulling aan te geven. Hier een overzichtsfoto. Hier kunt u goed zien de ligging in het hart van de Drechtsteden. Aan deze foto ziet u ook de unieke kwaliteiten van het gebied. Het is volledig omgeven door water. Het puntje van de Stadswerven raakt bijna onze binnenstad. Dat zijn kwaliteiten die je met je woningbouw optimaal kan gaan benutten. Heel kort even iets over de geschiedenis, want het is wel een bijzondere locatie. Stadswerven ligt op deze plek en het is een buitendijks gelegen locatie. Buitendijks heeft inderdaad te maken met dat het

hier buiten de Noordendijk ligt. Is opgehoogd door middel van aanslibbing via de normale getijdenwerking. Ligt eigenlijk relatief hoog ten opzichte van het hele Dordtse landschap. Later is de industrialisatie op gang gekomen en zijn belangrijke voorzieningen als de watertoren gekomen, de energievoorziening in dit gebied en vooral de scheepvaart in dit hele gebied die vooral de kwaliteiten hebben bepaald. Dit is een foto uit eind jaren '20. Heel veel activiteiten op het water en deze foto is eigenlijk een beetje een inspiratiebron geweest voor het maken van het stedenbouwkundig plan voor de Stadswerven. Kenmerkend is de sierlijke slinger van het Wantij die daar doorheen loopt, tegenover de grote maat van de bedrijfsterreinen aan de Merwede met de grote percelen hier. Heel kenmerkend is de Maasstraat, uitkomend hier op een stadsstrandje, aan het eind. Heel veel bedrijvigheid op het water en Stadswerven zoekt ook continu de relatie met dat water.

Even een terugblik. Waar komen we vandaan? Het stedenbouwkundig plan dat vastgesteld is in de raad in 2010 met de brug op de positie. Hoge dichtheden; veel appartementen in het plan. Hier ziet u een vertaling van dat stedenbouwkundig plan. Grote bouwvelden en binnen die bouwvelden was dit ongeveer het beeld wat we toen voor ogen hadden. Heel veel appartementen langs allebei de zijden, maar dat is toch anders gebleken. Het hele plan is nog een keer goed doorgerekend. De crisis is gekomen. We hebben het project Richting Kiezen gedaan en dat betekende een behoorlijke afname van het hele programma. Het hele plan is weer opnieuw doorgerekend; wij zijn uitgegaan van handhaving van het stedenbouwkundig plan. Alleen, u ziet hier met heel andere beelden. Veel meer grondgebonden woningen, hoogbouw die veel meer past bij de schaal van Dordrecht, met enkele accenten maar veel minder conform die andere plaatjes. Wat u ook ziet, is dat we het stedenbouwkundig plan hebben gehandhaafd. De Maasstraat als drager van het hele plan, met de grote bouwvelden die daar eigenlijk als buurtjes aan die Maasstraat zijn gelegen en eindigend op de punt, met een bijzondere plek aan het water en daarvandaan de verbinding naar de binnenstad. Nou, waar zijn we mee begonnen? Met de realisatie van de erven. De eerste woonbebouwing daarvan, centraal op het plangebied. Dit hele gedeelte is nu in aanbouw, met hier de drijvende woningen en hier de Maasstraat. Dit is eigenlijk het beeld wat we vooraf hebben geschetst wat het ongeveer moet gaan worden. Het is opgebouwd uit twee delen. Het noordelijk deel wordt ontwikkeld door ontwikkelcombinatie de Werven en het zuidelijk deel doen we als gemeente in de vorm van zelfbouw. Daar hebben we kavels uitgegeven en kunnen mensen zelf hun eigen woning gaan ontwikkelen. Dit zijn de woningen van de OCW, deze woningen en hier het beeld de vrije kavels. U ziet een enorme diversiteit. Een aantal mensen hebben een brede kavel gekocht of een wat smallere. Het zijn hele diepe woningen, soms hele grote woningen. We hebben dat gedaan in de vorm van een kavelpaspoort; binnen het kader van het bestemmingsplan mochten mensen hier hun eigen droom gaan ontwerpen. Er is een heel divers beeld aan woningen tot stand gekomen. De eerste woningen zullen ongeveer begin juni gebouwd gaan worden. Direct daaraan grenzend de waterkavels; een vijftal aan het Wantij. Ook als inspiratiebron genomen van: Dordrecht leeft met water, kunnen we niet veel meer het wonen op het water mogelijk maken? Daar zijn de eerste ontwerpen ook allemaal al gereed. Ze gaan erg hard. Hier ziet u de eerste ontwerpen daarvan. Die kunnen wat sneller gebouwd worden dan traditionele woningen. Die worden in een loods gebouwd en komen daarna via het water hier naartoe. Omdat de verkoop zo hard liep van het eerste deel moesten we haast maken met de ontwikkeling van dit tweede deel, het noordelijk gedeelte. Ook daar is de verkoop inmiddels gestart. De OCW doet de woningen met name rondom dat binnenhofje en de gemeente is weer aan zet met particuliere kavels. Je ziet hier een beeld van dat noordelijk deel. De gemeente is weer aan zet met het ontwikkelen van zelfbouwoningen. We hebben daar een aantal locaties voor aan de Merwedezijde, midden in het bouwplan in de vorm van een hofje en in één van de zijstraten die uitkijkt hier op de Merwede. De volgende fase die we ingaan hierna is de ontwikkeling van deelgebied A of de punt, en heel belangrijk daarbij is de ontwikkeling van de brug. Het is in het begin al even genoemd, de brug. Daar is inmiddels een prijsvraag voor gestart. We hebben in de prijsvraag gezegd:

ergens in dit gebied moet de brug aanlanden en ontwikkel daarbij een zo efficiënt mogelijke brug. De prijsvraag zijn we gestart in 2014, met allerlei kaders die gesteld zijn door de gemeente. We hebben veel overleg gehad met allerlei partijen. Er was een enorme belangstelling voor; we hebben 127 inzendingen gekregen. Van die 127 inzendingen zijn er uiteindelijk 5 geselecteerd. Die hebben een betaalde opdracht gekregen om hun ontwerp uit te werken. In de tweede week van mei worden al die ontwerpen tentoongesteld en dan kan eenieder daar weer op reageren. Ieder kan zijn opmerkingen daar maken en uiteindelijk, met al die opmerkingen moet de jury daar een besluit over gaan nemen. Een aantal andere ontwikkelingen die gaande zijn. Het watertorenterrein naast villa Augustus. Er wordt hier gewerkt aan eengezinswoningen en een heel kleinschalig appartementengebouw, ook weer georiënteerd op dat water, de zichtas op de Dordtse binnenstad. Een kleinschalig appartementengebouw, ongeveer negen luxe woningen. Daar rond omheen in een hof wat semiopenbaar is waardoor je gewoon langs de oevers kan blijven lopen, door het gebied heen lopend, volop zicht weer op het water. Een gebied in het zuiden wat volop in ontwikkeling is. Een aantal ontwikkelingen hebben daar al plaatsgevonden. Ontwikkeling van het Energiehuis; dat brengt veel bezoekers op gang. Daarom hebben we ook de parkeergarage daarnaast gebouwd en wat nu in aanbouw is, is de nieuwe bioscoop. Eind van het jaar moet hij opgeleverd zijn.

Hier een beeld van de parkeergarage; staat klaar voor de komst van veel bezoekers voor bioscoop en Energiehuis. Ook de openbare ruimte daar verandert drastisch; ook daar hebben we weer gekeken naar de beelden uit het verleden. Heel kenmerkend waren daar weer de scheepshellingen, de relatie met het water en een tweedeling in het terrein. U heeft die presentatie al eerder gehad, met een kolenopslag voor de energiecentrale en de relatie met het water en de hellingbanen, vooral aan de waterzijde. Dat is in het ontwerp voor de openbare ruimte vertaald, waarbij vooral met de hellingbanen en de trappenpartij de relatie met het water is gezocht en via het speelplein weer de connectie met het Energiehuis is gezocht. Het krijgt dit beeld, waarbij met name de trappenpartijen zorgen voor relatie met het water. Rondom de bioscoop een boulevard waar je langs het terrassen kan lopen richting de binnenstad en een grote speelvoorziening, centraal gelegen op dat plein. Hier een beeld van de bioscoop met de trappenpartijen en de route over het terras heen naar de binnenstad toe vanuit villa Augustus. Hier de beeldvorming van de trappen naar het water en het speelelement, met veel water ook, centraal op dat plein. Hoe ziet dat er ongeveer uit? Hier is een artist impression van gemaakt met de speelvoorziening hier, de lichtmasten die ook een industrieel uiterlijk hebben gekregen en hier een waterelement aan de zijde van het Energiehuis om de entree, de voorkant daar, wat meer onder de aandacht te brengen. Naast heel veel bouwontwikkelingen kijken we ook naar hoe we de elementen die aanwezig zijn, kunnen behouden. We hebben er daar een aantal van. Uiteraard zijn we begonnen met het watertorenterrein. Dat is één van de eerste voorbeelden hoe je met een zinvolle nieuwe bestemming met je industrieel erfgoed kan omgaan. Het andere voorbeeld is uiteraard het Energiehuis, maar we kijken ook heel nadrukkelijk naar de positie van de Biesboschhal. Die heeft nu een tijdelijke invulling gekregen. Over een aantal jaren moet die een definitieve bestemming gaan krijgen. Daar zijn we ook al naar aan het zoeken. Wat voor functies lenen zich nu voor de invulling van zo'n grote hal? De kraanbaan op de kop. Ook een markant element die als nieuw element in de plannen is ingepast. We zijn aan het onderzoeken wat je kan met zo'n kraanbaan. Wat kan je er op ontwikkelen, naast ontwikkelen? Zijn er ondernemers die geïnteresseerd zijn in de ontwikkeling van zo'n kraanbaan? Het Wervenpark, hier bij de Merwedestraat. Hier de Prins Hendrikbrug als je aan komt rijden. Daar liggen nu grote markante scheepshellingen. Ook die hebben we ingepast in het plan en we hebben hier een openbare ruimte gemaakt waarbij, als je aankomt over de brug, je een prachtig panorama hebt, over het water kijkend, naar Papendrecht toe. Het eerste idee van dat Wervenpark is om meer van De Biesbosch daarin te brengen, om een getijdenpark te maken waarbij vooral het noordelijk deel onder kan lopen met water, waarbij de hellingbanen nog markanter aanwezig zullen zijn. Wat verdwenen is uit het gebied, zijn de vele kranen die daar hebben gestaan. Een heel markant element op de

krusing van de Maasstraat en de Merwedestraat was de kraan aan het begin, maar er wordt gewerkt aan een alternatief. We hebben inderdaad een hijskraan uit Hendrik Ido Ambacht geschonken gekregen. Die krijgt weer een markante positie aan het begin van het Wervenpark, in combinatie met die hellingbanen, zodat je eigenlijk bij de entree gelijk al laat zien wat voor uniek gebied je gaat betreden hier. Omdat het hele gebied hele lange tijd ontoegankelijk is geweest, het was een grote zandvlakte, je kwam daar niet, er stonden vaak bouwhekken waardoor je het gebied niet op kon, is het ook nodig dat je zo'n plek weer echt van de burger zelf laat zijn. De plek moet echt weer herontdekt worden, moet weer toegankelijk gemaakt worden en moet weer beleefbaar gemaakt worden. Daarvoor zijn allerlei tijdelijke initiatieven gestart. De meest markante is uiteraard de Ark. Dat is een tijdelijk initiatief, in 2016 gaat die hier weer verdwijnen. Hier ligt de Ark met het grote parkeerterrein ernaast. We zijn nu aan het kijken als de Ark weggaat, welke tijdelijke initiatieven je dan nog meer op die plek kunt ontwikkelen. Dit is het kunststrandje. Ook daar zijn wij aan het kijken of het weer verder geactiveerd kan worden, zodat daar meer activiteiten komen en dat hele parkeerterrein daarbij gebruiken voor nieuwe ondernemers en nieuwe initiatieven vanuit de stad, die iets kunnen doen in de meer tijdelijke sfeer. Het kunstwerk, dat is net ook al even aan de orde geweest als een markant kunstwerk, om ook weer de oevers van de rivier toegankelijk te maken. Het is één van initiatieven, als het in juni open gaat, waar heel veel bezoekers naartoe kunnen komen en de unieke kwaliteiten van deze plek, u ziet eigenlijk al hier aan de foto van het drierivierenpunt, beleefbaar kunnen maken. We hebben een heel lange tijd gepraat over Stadswerven. Gelukkig gebeuren de laatste tijd ontzettend veel bouwinitiatieven. We moeten echt een beetje bijzetten om nu de markt ook bij te houden. Het gebied is volop in ontwikkeling. Daarom is het ook van belang dat al deze ontwikkelingen wel mogelijk zijn gemaakt in het bestemmingsplan. Connie.

Mevrouw **Van Rijk** Dat is een mooie introductie, moet ik zeggen, op het bestemmingsplan. Ik wilde een korte toelichting geven waarbij ik aandacht besteed aan aanleiding en doel, proces, inhoud en de procedure.

De aanleiding is het actualiseren van het bestemmingsplan de Stadswerven. Dat is inmiddels al weer ruim 10 jaar oud; de tijd gaat snel. Een direct gevolg daarvan is dat er geen leges meer geheven kan worden in dat gebied. Dat geldt niet voor twee herzieningen die een paar jaar geleden zijn vastgesteld en voor eventuele bouwplannen in afwijking van het bestemmingsplan. Daarnaast zijn er vergunningsvrij nogal wat mogelijkheden, dus in hoeverre je daar nou echt last van zou kunnen krijgen, dat kan ik niet inschatten, maar ik denk dat het beperkt is. Dit is het vigerende bestemmingsplan. U ziet op de kop van de Staart zeer globale bestemmingen. U zult zo het verschil zien en dat komt omdat we nu eigenlijk gewoon meer weten. Dit is de eerste herziening geweest in 2012, bedoeld voor de bouw van appartementenblokken bij Villa Augustus en dit is de tweede herziening. Die is uit 2013 en op basis daarvan wordt nu gebouwd. We hebben in de nota van uitgangspunten, die komt zo ook nog even aan de orde, bepaald dat deze herzieningen integraal in het bestemmingsplan worden opgenomen. Het doel is het uitvoeren van gemeentelijk beleid en dat is nogal wat, in de loop der jaren. Het masterplan, stedenbouwkundig plan inclusief wijzigingen, waaronder de laatste, vlek E, het Wervenpark, beeldregieplan, Richting Kiezen. Ik moet daar wel bij vermelden dat we op twee punten daarvan willen afwijken. Dat betreft het horecaprogramma. We hebben daar aangesloten bij de regeling in de tweede herziening en een iets lager programma in de Biesboschhal, van 2.000 naar 500. Het tweede is het detailhandelsprogramma. In Richting Kiezen was een programma vastgesteld van 5.000 vierkante meter. We hebben vorig jaar een haalbaarheidsonderzoek laten uitvoeren en daarbij kwamen we uit op een vloeroppervlak van 2.200 vierkante meter. Dat is gebaseerd op de verwachte bewonersaantallen en het verzorgingsgebied. Inmiddels hebben wij van de provincie een kritische opmerking gehad over dat detailhandelsprogramma en het zou best wel kunnen zijn dat dat verder naar beneden wordt bijgesteld, ook gezien de realiteit in de markt en de wens om een haalbaar programma te realiseren daar. Dat zal in een volgend stadium aan de orde zijn; eerst maar het vooroverleg en de inspraakronde. Daarna is de nota van

uitgangspunten nog vastgesteld. Dat ging tegelijk met Richting Kiezen en één van de uitgangspunten daarin was om tijdelijke functies niet te bestemmen, dus die ziet u ook niet terug. Het bestemmingsplan is echt gericht op de eindsituatie. Vorig jaar hebben we veel onderzoeken gedaan. Onderzoek naar geluidhinder, luchtkwaliteit, externe veiligheid, milieuzonering, het al eerder genoemde onderzoek naar haalbaarheid van commerciële voorzieningen en actualisatie van het flora- en fauna onderzoek. Voor wat betreft de milieuaspecten kom ik daar zo op terug. Wat betreft de inhoud wil ik een onderscheid maken in drie deelgebieden: kop van de Staart, Lijnbaan/Enecoterrein en het Watertorenterrein. Dit is de kop van de Staart. Ik hoop dat u het een beetje kunt lezen? Ik heb nog plankaarten bij me, misschien kunnen die circuleren, dan kunt u het beter bekijken. Hier ziet u beter de structuur zoals die nu duidelijk is geworden. De verkeersstructuur en situering van de woongebieden. Dit is de bestemming woongebied; uiteraard gericht op de bouw van de woningen, maar die biedt ook wel wat flexibiliteit in de functies, zoals kantoren, detailhandel, maar ook dienstverlening, cultuur en ontspanning. Een aantal zijn direct toegestaan en een aantal gaan via flexibiliteit. We hebben ook een onderscheid gemaakt in de deelgebieden zelf. Dus één, twee, drie, vier, vijf, zes, zeven. Hieronder zit er ook nog eentje en daar hebben we de woningaantallen aan gekoppeld. Dus die relateren aan A,B,C,D,E. De Erven, De Punt, noem maar op. U ziet hier ook twee aanduidingen. Dit is een molenbiotoop; die moet ervoor zorgen dat de molen zijn wieken kan blijven draaien. Dat heeft dus te maken met de bouwhoogte van omringende bebouwing; daar hebben we rekening mee gehouden. Dit is een zone vanwege industrielawaai, vanwege de Staart. U ziet: op dit stukje, omdat we inmiddels weten wat we willen daar, hebben we de bouwvlakken wat nader bepaald. Dat heeft weer te maken met ook het beheer van het gebied. Er zijn twee gemengde bestemmingen. Eén is bedoeld voor de situering van de woonwagens, met opslag en de Biesboschhal heeft ook wat verschillende gebruiksmogelijkheden gekregen, zoals bedrijven, detailhandel, kantoor en horeca. De Kraanbaan is apart bestemd. Heeft een horecabestemming gekregen met eventueel nog mogelijkheid voor vestiging van een kantoor of wonen, als het maar buiten de 25 meterlijn plaatsvindt. Dat is de lijn tussen het water en de bebouwing en dat komt voort uit veiligheid. Veiligheid vanwege het vervoer gevaarlijke stoffen over de Beneden-Merwede en de vrijwaringszone van Rijkswaterstaat. Een andere belangrijke bestemming is de bestemming water. Die is al aan de orde geweest. Het is een zeer ruime bestemming. Het staat uiteraard allerlei functies toe die water gerelateerd zijn zoals de waterhuishouding, watergangen, maar ook havens, waaronder een jachthaven in de zuidelijke insteekhaven. De waterwoningen; die ziet u duidelijk staan nu. De brug, die is wat ruimer aangeduid, bedoeld om hem te kunnen realiseren. Het hangt een beetje af van het ontwerp wat het uiteindelijk wordt. Nog een aanduiding aan de zuidkant, dat zijn ligplaatsen voor de binnenvaart. In de zuidelijke insteekhaven zijn flexibiliteitsbepalingen opgenomen voor woon- en bedrijfsschepen en andere schepen zoals museumschepen. Eén horecaschip mag er komen. Eventueel nog waterwoningen. Dus ik denk eigenlijk dat 'bestemming water' flexibel genoeg is om het plan van de stichting te realiseren, maar misschien heb ik wat over het hoofd gezien; dat kan natuurlijk altijd. Dit zijn woonbestemming en mooie zuurstokkleur bestemmingen voor de bestaande voorzieningen. Die kunnen dan op maat worden bestemd, dat geeft dus een ander beeld aan de noordkant. Behalve dan die vlek nummer 8, waar eventueel in de toekomst woningbouw kan plaatsvinden naast de parkeergarage. Bij de parkeergarage is een bouwhoogte opgenomen van 20 meter en kan eventueel nog met één laag worden opgehoogd. Dit is de herziening die er al was, die is integraal opgenomen. Edwin heeft net een nieuwe tekening laten zien met woningbouw en als dat past in het bestemmingsplan, dan kan dat vergund worden. Daar ziet u nog de nutsgebouwen, er is er eentje bijgekomen. Die wordt nu gerealiseerd. Op termijn komen deze functies vrij en wat daar komt, dat weten we nog niet. Dat kunnen we ook dus nu nog niet regelen. Dit is het dan in totaal geworden. U ziet nog een witte vlek bij het regiokantoor. Dat is omdat daar nog geen programma voor is vastgesteld en ook nog niet bekend is wat daar komt. Daar wordt nu studie naar verricht en dat betekent dat we daar geen bestemmingsplanregeling voor konden treffen. Dan val je dus

terug op de huidige regeling daar. Mocht het zover zijn dat het wel kan, dan is het de bedoeling om daar een herziening voor te maken dus dat komt dan terug bij de raad. Dat voor wat betreft de inhoud van het plan, heel kort. De procedure is als volgt. We willen nog voor de zomer de inspraakronde in en het overleg doen met de verschillende instanties zoals de provincie en Rijkswaterstaat. In de zomer de inspraakreacties verwerken en dan na de zomer het ontwerpbestemmingsplan ter inzage leggen waar iedereen dan een zienswijze bij in kan dienen bij de gemeenteraad. Afhankelijk van aantal is de bedoeling om het bestemmingsplan aan de raad aan te bieden eind van dit jaar, begin volgend jaar. Daarna kan eventueel nog een beroepsgang volgen bij de Raad van State. Dat was het.

De **gespreksleider** Dank u, allebei. Misschien verdiepingsvragen nog? Als het gaat om politieke vragen, doen we dat dadelijk gewoon in de bespreking uiteraard, maar misschien naar aanleiding van de presentatie nog wat technische vragen. Ik zag meneer Oostenrijk daarstraks al naar de microfoon grijpen.

De heer **Oostenrijk** Dat ging toen over de eerste presentatie. Ook bijvoorbeeld in het kader van het stedenbouwkundig plan 2010. Daar kom ik eigenlijk twee verschillende plaatjes tegen als het gaat om de situering van de brug. In de presentatie ben ik een plaatje tegengekomen waarbij de brug gesitueerd staat richting de kop van de Riedijkshaven. Op pagina 10 van uw toelichting, daar lijkt het er sterk op dat die brug op een andere plek gesitueerd staat. Dat is een niet al te helder tekeningetje, maar het is er wel één en daar staat hij hier. Dus nu gaat het er even om. Wat was er in 2010 nu vastgesteld qua situering van de brug?

De heer **Van Vos** Het tekeningetje is misschien te vaag, maar het stedenbouwkundig plan is altijd uitgegaan van een brug op de kop van de Riedijkshaven naar de punt. De lijn die u op die tekening ziet, is een ondergrondse leidingkoker; die gaat vanuit het terrein rondom het Energiehuis onder het water door. Dat is de belangrijkste energievoorziening voor Stadswerven. Dus het is geen brug.

De **gespreksleider** Volgende technische vraag. Wie?

Mevrouw **Van den Bergh** Ik had een vraag aan de eerste presentator over dat kunstwerk waar u het over had. Is dat tijdelijk, komen daar geen woningen meer? De woonwagens, komen die daar vlak bij of is dat een ander gedeelte?

De heer **Van Vos** Het kunstwerk is een tijdelijk kunstwerk. Het staat op deze locatie.

Mevrouw **Van den Bergh** Dan vervalt mijn vraag over woonwagens. Dan is dat duidelijk. Ten tweede aan de tweede presentator. In uw opvatting kunnen dus de plannen van stichting Leefwerk, of onderdelen daarvan, in het huidige bestemmingsplan? U zei dat er voldoende ruimte is voor de bestemming water.

Mevrouw **Van Rijk** Het huidige, dat weet ik niet. Dat geldt gewoon nog, het bestemmingsplan 2005.

Mevrouw **Van den Bergh** In het nieuwe, wat we nu...

Mevrouw **Van Rijk** Ik denk het wel, maar misschien heb ik het mis. Er kunnen woon- en bedrijfsschepen komen via een afwijking/bevoegdheid. Dat betekent dat dat vrij snel geregeld kan worden. Maximaal één schip voor horecadoeleinden. Ik neem aan dat wij het goed geregeld hebben, maar....

De **gespreksleider** Straks even vragen aan het college hier, aan de wethouder.

Mevrouw **Van den Bergh** Dan tot slot het regiokantoor. U zegt dat dat erbuiten blijft. Dat betekent dat het oude bestemmingsplan blijft en dat woningbouw ...

Mevrouw **Van Rijk** Bestemmingsplan blijft gelden en die maakt daar woningbouw mogelijk. Alleen, op termijn zullen we daar natuurlijk een herziening voor maken die in een nieuw programma voorziet. Ook omdat je daarmee naar buiten toe uitstraalt wat je wilt. Nu geldt er een hele globale bestemming waar je niet uit kunt afleiden wat je nou eigenlijk daar wilt maken.

De heer **Veldman** Dank. Misschien kunt u nog enige toelichting geven op de vermindering van de bedrijfsoppervlakte bij de Biesboschhal. Dat gaat van 2500 naar 500. U zei een kleine aanpassing, maar dat is een vijfde van het totaal. Wat zijn daar de beweegredenen van?

Mevrouw **Van Rijk** Het gaat om 2000 naar 500, meen ik. Wij vonden 500 wel genoeg qua horeca. Ook gezien de omgeving, de woningen eromheen. 500 is een redelijk grote horecavestiging.

De **gespreksleider** Het woordje 'klein' is niet gerelateerd aan de meters.

De heer **Veldman** Nee, maar als ik het goed heb begrepen zijn er twee dingen. De oppervlakte horeca in het hele gebied is teruggebracht en er is iets gebeurd rondom de Biesboschhal. Ik was ervan uitgegaan dat de Biesboschhal nou eenmaal een bepaald oppervlakte heeft en that's it. Of heb ik het dan echt verkeerd gezien?

Mevrouw **Van Rijk** Ja, maar de Biesboschhal kan ook voor andere functies benut worden. Meerdere functies kunnen in de Biesboschhal, waarvan 500 voor horeca. Kan ook detailhandel, of kantoren.

De heer **Veldman** Mijn tweede vraag. Ik weet niet wie dat zou kunnen beantwoorden, maar dat gaat even over die maximale bouwhoogte van 30 meter waar dan van bepaald is dat één van de gebouwen langs de Merwede die 30 meter mag hebben en dan de andere niet. Binnen mijn fractie was het gevoel wel waarom we niet gewoon bepalen dat een gebouw of het gebouw dat helemaal op die punt komt, die maximale zou moeten krijgen? Is daar over nagedacht?

De heer **Van Vos** Er is nagedacht over de hoogbouwvisie van het plan. Er is ook een vergelijking gemaakt met de plannen van 2010. De kritiek op die plannen was ook dat het veel te hoog en niet Dordts was, dus dat is enorm teruggebracht. De punt, daar is 30 meter mogelijk gemaakt en de zone langs de Merwede, daar is 30 meter mogelijk gemaakt. We hebben daar een stukje flexibiliteit ingebouwd omdat we nu nog niet precies weten hoe die plannen zich uitkristalliseren. De markt is niet meer zo voorspelbaar als een aantal jaren geleden, dus daar zit een mate van flexibiliteit in. Wat we hebben gedaan, is juist die hele noordrand 30 meter gemaakt omdat als daar hoogbouw komt te staan, heeft het geen negatieve effecten qua bezonning op de rest van de woningen aan deze zijde. Eén van de grootste probleemopgaves waarmee je te maken hebt in dit gebied is het parkeren. Naarmate je woontorens gaat maken moet je ook de parkeervraagstukken goed oplossen. Dat is erg lastig en we proberen dat op een wat goedkopere manier te doen en de problemen om het goed op te lossen nemen eigenlijk toe naarmate je dichter naar die punt toe kruipt, omdat daar het oppervlakte aan bebouwingsmogelijkheden steeds kleiner wordt waardoor je eigenlijk steeds minder parkeren kan oplossen. Dus wij weten nog niet zo heel goed wat financieel haalbaar is en ook nog ruimtelijk inpasbaar is. Dus we hebben daar meer flexibiliteit in gegeven.

De heer **Veldman** Nog heel even, maar ik meen me te herinneren dat bij de discussie over Richting Kiezen uitdrukkelijk gezegd is, althans door mijn fractie, dat wij er aan

hechten dat er op die punt een soort landmark-achtig iets komt. Dus ik kan mij nauwelijks voorstellen dat we straks een plan hebben wat halverwege een enorm gebouw van 30 meter heeft, terwijl er een of ander schattig gebouwtje op die punt staat waar iedereen overheen kijkt. Het lijkt mij zo vreemd. Zeker ook omdat er een brug komt. Vanuit de binnenstad moet je gewoon een punt hebben waar je heen kan lopen en dat lijkt mij dan een hoog gebouw. Ik zeg niet dat het per se dan 30 moet zijn, maar het lijkt mij vanuit stedenbouwkundig perspectief heel logisch.

De **gespreksleider** Graag een korte reactie, dan kunnen we daarna naar de bespreking overgaan, denk ik.

De heer **Van Vos** De kwaliteiten van de plek hebben we laten zien, denk ik, staand hier en kijkend over het drie rivierenpunt. Dat is één van de mooiste kwaliteiten waar je ook wilt dat daar zoveel mogelijk mensen van kunnen genieten. Dus we zijn aan het kijken waar dat kan. Tegelijkertijd weten we ook nog niet hoe de brug hier ergens gaat aanlanden, dus dat zijn wel factoren die je eigenlijk in zijn totaliteit moet meenemen om te kijken: waar kan die hoogbouw nu en waar landt dat precies op de plek? Maar het feit dat die punt iets bijzonders moet worden, dat is helder.

De **gespreksleider** Nog hele dringende zaken? Mag ik dan u beiden heel hartelijk danken? Dan gaan we over naar de bespreking van dit agendapunt 7, waarbij ik aan het eind de vraag wil stellen of deze raadsinformatiebrief die nu voor ons ligt, al dan niet voor kennisgeving kan worden aangenomen of dat u een verdere bespreking wenst. Misschien is het mogelijk om dat al in de woordvoering aan te geven, in de eerste ronde, als dat kan, dan kan ik een klein beetje kijken hoe de stand van zaken is zodat ik aan het eind wat makkelijker kan concluderen.

De heer **Wagemakers** Dank voor de presentatie. Dat geeft toch wel wat verheldering, ook voor mij die niet van het allereerste begin op dit dossier heeft gezeten. Dit project kent ook een lange voorgeschiedenis en lokale omstandigheden en economische crisis, de afgelopen jaren hebben ook hier fors ingegrepen op de ambities die er oorspronkelijk lagen. Hebben geresulteerd, wat BVD betreft, in een bestemmingsplan wat realistisch is. Ook de aanpassingen die vanuit Richting Kiezen gedaan zijn op vierkante meters bvo voor horeca en detailhandel en kantoren is wat ons betreft realistisch. Het is ook goed, denk ik, om nu daadwerkelijk te zien dat de schop de grond in gaat op een gebied wat jarenlang als een zandvlakte heeft gelegen. Wij kunnen ons dus goed vinden en herkennen in dit voorontwerpbestemmingsplan. Het woningbouwprogramma zoals dat nu voorligt, gevarieerd, dan heb je het toch over ruim twee ton tot een miljoen. Dat biedt volgens ons ook voldoende waarborg voor een gevarieerd woonaanbod. Het kwam net in de presentatie al eventjes naar voren: het gebied rondom de Noordendijk, het regiokantoor. Logisch dat daar deze keuze nu wordt gemaakt, maar wij zijn wel benieuwd op wat voor termijn wij dan het gesprek aan kunnen gaan wat betreft de toekomst, De plannen die daar liggen. Is daar al iets meer over te zeggen om een doorkijk te geven hoe zich dat gaat ontwikkelen? BVD vindt het ook een goede zaak dat een aantal zaken zoals de Kraanbaan, het hellingterrein, maar ook de Biesboschhal als industrieel erfgoed voor dit unieke gebied behouden blijven. Met mijn eigen achtergrond als schipperszoon kwam ik vaak op scheepswerf De Biesbosch, dus ik ken het terrein ook nog uit die tijd. Het is goed te zien dat dat soort aspecten voor het gebied behouden blijven. Ik denk dat, algemeen gezien, als je nu kijkt naar de economische realiteit waar we in zitten, dat de ambities zo zijn aangepast, zonder dat het inboet op het streven naar een stedenbouwkundige kwaliteit en het benutten van deze unieke ligging. Ik denk dat we dat allemaal eens zijn als je naar de plaatjes die we net gepresenteerd kregen, kijkt. Met betrekking tot het thema duurzaamheid heeft onze fractie nog wel een opmerking. De verplichte aansluiting op het warmtenet betekent dat er geen gasinfrastructuur in het gebied zal worden aangelegd, schatten wij in. Dat leverde bij ons in de fractie wel de vraag op wat dat voor horeca betekent. Horecaondernemers zijn over het algemeen

gewend om op gas te koken en niet op elektra. Is daar rekening mee gehouden, is daar over nagedacht? Wat ons betreft de laatste opmerking. Uitgaande van een besluitvorming in de gemeenteraad en dat zal dan toch, als ik zo even de agenda bekijk, rond 12 mei kunnen: wat ons betreft kan dat dus ook door, niet voor verdere bespreking, gaat het voorontwerpbestemmingsplan zes weken de inspraak in. Wij zouden er wel voor willen pleiten om dat snel na besluitvorming in gang te zetten, zodat je de inspraakperiode niet in de zomervakantie laat vallen. BVD is benieuwd naar de mogelijke zienswijzen en de reactie die daar op komt. Tot zover.

Mevrouw Van den Bergh Er staat in de stukken een conclusie: het bestemmingsplan is uitvoerbaar en voldoet aan het criterium van een goede ruimtelijke ordening. Je kan wel zeggen: dat is goede ruimtelijke ordening, maar is het ook bijzonder genoeg? Is het ook uitdagend genoeg? Het viel mij nog mee, moet ik eerlijk zeggen, in de presentatie, dat het toch wat afwisselend in de bewoning is, maar ik kom zo wel verder op wat wij graag nog erbij zouden willen hebben. Wij vinden het jammer dat de horeca verminderd wordt. Dat zij zo, maar met name het detailhandelprogramma, dat dat zo verminderd wordt... gezien de ontwikkelingen die erbij genomen worden; het gaat slecht met de detailhandel, internet. Maar als je daar zo aan toegeeft en ook de provincie, weet ik, zit te drukken omdat je niet buiten de binnenstad detailhandel moet ambiëren, maar de Stadswerven is een verlenging van de binnenstad en we willen juist die relatie met de binnenstad. Dan zouden wij juist het belangrijk vinden dat die detailhandel daar ook een beetje de ruimte krijgt. In eerdere besluitvorming was er ook altijd ruimte voor woningen met bedrijfsruimte, waar je ook een onderneming aan huis kon uitoefenen en dat is mij niet helemaal duidelijk, ook in die presentatie niet, of die woningen nu wel ook nog gerealiseerd worden of dat die er ook uit geschreven worden. Dat zouden wij trouwens bijzonder jammer vinden, want dat verlevendigt juist de boel en dat geeft deze wijk een speciaal karakter. Dat willen wij, dat dat toch behouden blijft, die ambitie. Wat betreft het regiokantoor. Het oude bestemmingsplan geldt nog; dat betekent woningen, maar er komt een onderzoek en er komt een gesprek. De mevrouw die presenteerde had het over het voorzieningenniveau: wat moeten we ons daarbij voorstellen? Is dat bijvoorbeeld die Delta Experience die in de krant terecht was gekomen, waar wij eerder hebben gevraagd om daar eens een keer een presentatie over te geven? Want is het nou serieus uw bedoeling om die op de Stadswerven ook ergens een plaats te geven? Waar moet ik dan aan denken? Want ik heb dat gemist in deze presentatie. Maar wat ons betreft, want wij leveren al in in de Stadswerven door de omstandigheden: wij zouden toch graag bij de locatie van het regiokantoor een optie uitgewerkt zien wat nou eens geld opbrengt. Want dat is voor ons belangrijk, om de verliezen toch een beetje te beperken. Die opmerking staat ook in het stuk: om in gesprek te gaan met de stad. Wat is uw opvatting om in gesprek te gaan met de stad over de invulling van de locatie? Want als je in gesprek gaat met de stad moeten de mensen ook invloed hebben en moet het niet een fopspeen zijn. Wat betreft de ideeën voor stichting Leefwerk: ik ben er voor om daar nu iets over te zeggen. Wij willen inderdaad dat daar onderwerpen ofwel het programma verwerkt wordt in de Stadswerven, of in ieder geval willen wij daar een uitwerking van zien. Een financiële uitwerking ook, maar ook hoe dat ingericht kan worden in die zuidelijke insteekhaven, gecombineerd met een jachthaven en met waterwoningen. De noordelijke insteekhaven heb je ook nog en die zou gedempt worden. Ik heb daar nu niks verder over gehoord, maar is het nog een optie om die niet helemaal te dempen en daar ook waterwoningen in te leggen? Dat wil ik weten, want dat maakt zo'n hele wijk aantrekkelijk, als je dat soort elementen de ruimte geeft en zeker ook historische schepen. Kortom, wij willen daar een uitwerking van zien.

De heer Wagemakers Een vraag aan mevrouw Van den Bergh. Hoor ik u nu zeggen dat we gewoon weer een paar stappen teruggaan in de procedure en weer opnieuw de uitgangspunten en dergelijke gaan bespreken? Dit is wel het plaatje wat voorligt en ik hoor u toch eigenlijk een aantal uitspraken doen die ons een aantal jaren terug in de tijd zetten.

Mevrouw **Van den Bergh** Of weer vooruit. Het is maar net hoe je het bekijkt.

De heer **Wagemakers** In ieder geval opnieuw de discussie beginnen, dus in ieder geval vertraging.

Mevrouw **Van den Bergh** U noemt dat vertraging. Kijk, is er geen draagvlak voor, dan gebeurt het niet, maar je gaat over alles tegenwoordig een gesprek aan met de stad; locatie regiokantoor. Waarom zou je dan ook niet opnieuw naar die insteekhaven kijken? Is daar geen draagvlak voor, dan gebeurt het niet, maar het geeft ook weer ruimte voor wat activiteiten op het water.

De heer **Wagemakers** Als het gaat over het regiokantoor, dat staat in het stuk, dat deel ik met u, dat we daar het gesprek met de raad en de stad over aangaan over hoe we dat gebied invullen. Maar voor het overige zou ik toch willen zeggen dat we een aantal uitgangspunten met elkaar hebben geformuleerd, een besluit er over genomen en laten we nu gewoon aan de slag gaan en het tempo wat er nu gelukkig in zit, vast weten te houden. Het signaal wat u nu afgeeft, dat deel ik in ieder geval niet.

Mevrouw **Van den Bergh** Nee, dat kan, maar ik denk dat het wel meevalt met dat tempo. Dingen kunnen ook ineens heel snel gaan en het is vaak ook even het denken erover, maar nogmaals, is er verder geen draagvlak, dan ... ik deel uw zorgen niet over het tempo. Je kunt ook zeggen dat de tijden zo snel veranderen, het kan ineens weer zo gaan boomen - dan zou je het allemaal anders doen dan datje het nu doet. Ik wou het eigenlijk even hierbij laten.

De **gespreksleider** Kunt u al een kleine suggestie geven wat u eventueel met de raadsinformatiebrief zou willen doen?

Mevrouw **Van den Berg** Dat hou ik nog even achter de hand, afhankelijk van de reactie van het college.

De heer **Oostenrijk** Dank u wel, voorzitter. Ik begin maar even willekeurig bij het speelplein bij het Energiehuis. Bij de presentatie op 10 maart is ook dit gedeelte aan de orde gekomen. We hebben toen een opmerking gemaakt dat de inrichting wat ons betreft prematuur is, in die zin dat als het gaat om speelplekken gerelateerd aan buurten en wijken: dat vergt inspraak. Inspraak over de wijze waarop zo'n speelplaats ook effectief benut kan worden. Er staat nu een uitgewerkt peperduur speelterrein waarvan we volstrekt niet weten welk draagvlak dit gaat krijgen. Er staat in de parkeervisie Energiehuis....

De heer **Karapinar** Meneer Oostenrijk, bij die presentatie over het plein bij het Energiehuis heb ik juist die vraag gesteld of de bewoners jong en oud allemaal betrokken zijn geweest bij de planvorming. Dus het draagvlak waar u het over heeft, zat volgens mij wel goed.

De heer **Oostenrijk** Dat zou ik dan graag bevestigd willen zien door nadere informatie. Mijn indruk is dat niet, temeer omdat namelijk in de parkeervisie Energiehuis staat, letterlijk 'in het bijzonder moeten eind 2015 de grootste werkzaamheden aan het speelplein gereed zijn'. Dus er zit een geweldige druk op de ketel, waarbij ik niet kan zien of we daar iets gaan realiseren waar we straks happy mee zijn. Niet 'we', maar in ieder geval de woonomgeving.

De **gespreksleider** Het is duidelijk. Gaat u verder met het volgende punt.

De heer **Oostenrijk** Mag ik niet uitspreken?

De **gespreksleider** Nee, ik zit echt met tijdsdruk.

De heer **Oostenrijk** Ja, maar wij mogen toch zeggen wat we willen?

De **gespreksleider** Daarom zeg ik dat het punt duidelijk is.

De heer **Oostenrijk** Nou, dat bepaal ik zelf.

De **gespreksleider** Dat bepalen wij, maar gaat u door.

De heer **Oostenrijk** Het punt van de Leefwerf. Ik heb begrepen dat de zuidelijke insteekhaven nu in feite gekwalificeerd staat als jachthaven. Dat heb ik in de toelichting gehoord. Dat begrijpen we en we zien ook wat dat betreft positief de inrichting voor industrieel erfgoed als het gaat om boten, veel eerder aan de oever van de Wantij dan in de zuidelijke insteekhaven. Dus het gaat er niet om dat wij tegenstanders zijn van boten uit het verleden, maar ik denk dat dat een veel betere oplossing is om naar die oever van de Wantij en dan kan je nog discussiëren over de plaats, te gaan kijken.

De heer **Wagemakers** Zoals ik het in de presentatie heb begrepen heeft de bestemming 'water' nog voldoende mogelijkheden om tot een nadere detaillering qua invulling te komen. Dus het voorschot wat u neemt, dat lijkt mij toch enigszins prematuur in deze fase van het voorontwerp.

De heer **Oostenrijk** Ik mag wel zeggen wat we ervan vinden.

De heer **Wagemakers** Dat staat u vrij, maar volgens mij moeten we ook wel kijken naar hetgeen u dan zegt, in hoeverre dat nog hout snijdt.

De heer **Oostenrijk** Ik benadruk alleen maar dat dat spoort met hetgeen zoals het nu is ingericht.

De heer **Wagemakers** Even een vraag. Ik hoor nu de voorgangers eigenlijk het volgende agendapunt al een beetje meenemen in de woordvoering. Is het nu zo dat we de zaken gecombineerd hebben, of?

De **gespreksleider** Nee, de zaken zijn niet gecombineerd, maar het is natuurlijk logisch dat er wel bekeken wordt onder punt 7 of er eventueel uitsluitingen mogelijk zouden zijn of gecreëerd zijn bij punt 8. Dus vandaar.

De heer **Oostenrijk** Ik ben evenals mevrouw Van den Bergh nieuwsgierig naar de attractie Delta Experience Center. Niet alleen de vraag van: waar komt die, maar als ik de krant moet geloven, dan krijgen we ook nog eens een keer 300.000 bezoekers per jaar. Ik ben erg benieuwd waar die dan op Stadwerven komt en hoe we dan die toevloed van al die bezoekers moeten gaan verwerken, want dat wordt nog een hele opgave. Tenzij het hetzelfde effect krijgt als de Ark van Noach, want dan hoeven we wat minder bevreesd te zijn. Verder ben ik nog nieuwsgierig naar de uitwerking van de toegezegde presentatie van de brugontwerpen. Ik heb begrepen dat dat in de tweede helft van mei zou zijn. Graag zie ik nadere informatie daarover tegemoet, in hoeverre dan die vorm van inspreken of reageren dan ook door burgers vanuit Dordrecht gerealiseerd kan worden.

De **gespreksleider** Ik wil eerst meneer Sleeking in dit eerste blokje alvast laten reageren. Dan kunnen er misschien een aantal andere zaken weer geparkeerd zijn.

Wethouder **Sleeking** Realistisch plan. Ik denk ook dat de koers die we met elkaar gekozen hebben voor de ontwikkeling van Stadswerven, dat nu in de praktijk bewezen wordt dat het een realistische koers is. Het is natuurlijk buitengewoon verheugend dat er zoveel belangstelling is, in ieder geval voor het eerste deel dat nu ontwikkeld is c.q. in ontwikkeling komt en dat binnenkort dat noordelijke deel ook op de markt wordt gezet, waarbij wij tenminste zoveel belangstelling verwachten. Het blijft denk ik toch een enigszins organisch plan, Stadswerven. Eerlijk gezegd: de vraag en de suggestie van mevrouw Van den Bergh is op zichzelf nog niet zo gek. Want wat we nu precies met die noordelijke insteekhaven zullen gaan doen, dat is nog niet uitbediscussieerd. Het is niet uitgesloten datje toch met elkaar op enig moment tot de conclusie komt dat het wellicht attractiever is, of zou kunnen zijn, om een deel van die noordelijke insteekhaven toch open te houden, omdat je daarmee ook meer mensen zicht op het water zou kunnen bieden als je in dat gebied woningen realiseert. Het zou ook kunnen zijn dat je nog wat meer op het water realiseert. Dat zouden van die oude woon-werkschepen kunnen zijn. Ik schat in dat het lastig is om daar drijvende woningen te realiseren gezien de invloed van de rivier op dat gebied; dat zou dan weer extra maatregelen vergen, maar in zoverre ligt er natuurlijk oorspronkelijk het plan om die insteekhaven te dempen. Daar is natuurlijk ook vanuit de grex rekening gehouden met de opbrengst. Dus als je komt tot een nadere afweging en dat zal pas weer over een paar jaar zijn, schat ik nu in, dan zal je opnieuw moeten kijken wat dat betekent voor je grex. Heeft dat een positief effect op de grondexploitatie, of juist niet? En heb je het er dan voor over als dat ten koste gaat van een stuk van je opbrengst? Maar het zou ook een positief effect kunnen hebben. Dat is nog lastig in te schatten. We hebben inderdaad signalen van de provincie, we hebben natuurlijk het kantoorprogramma eigenlijk al geminimaliseerd, maar dat nu ook het signaal komt dat die ambitie ten aanzien van de detailhandelmeeters veel te ambitieus is, van: hou er rekening mee dat dat aanzienlijk gedrukt gaat worden. We hebben ook vanuit de detailhandel zelf, met name de supermarktwereld, al het signaal gekregen dat deze locatie toch niet in beeld zal komen voor een vestiging van een supermarkt. Er is natuurlijk een supermarkt heel nabij, op de Merwedestraat; twee zelfs. Dus ook gezien de beperking op het aantal woningen in dit gebied is het maar zeer de vraag of dat nog realistisch is. Daarmee komt natuurlijk de vraag wat er dan met die meters gaat gebeuren. Een alternatief zou kunnen zijn datje dan daar meer woningbouw kunt realiseren, of een andere bestemming, om die opbrengst te compenseren. Dat zal denk ik blijken na de zomervakantie, als we ook die reacties formeel binnen hebben van de provincie, maar dat is op dit moment de inschatting, dat wat betreft detailhandel er een beperkt aantal meters zal blijven. Als het gaat om bedrijfsactiviteiten aan huis, dan denk ik dat dat wel iets is watje zou moeten proberen te stimuleren in dit gebied. We willen inderdaad een wat levendig woonwerkmilieu en bedrijvigheid aan huis staat ook op ons verlanglijstje in onze besprekingen met de ontwikkelaar, om te kijken of er in dit gebied toch, als het gaat om bedrijfsactiviteiten, wat kan worden ingepast. Dus dat is ook binnen het bestemmingsplan mogelijk. Het punt wat BVD aangeeft ten aanzien van het warmtenet, daar heb ik geen antwoord op, op dit moment. Ik weet niet of er een medewerker is die dat wel heeft? Het is inderdaad verplicht, de aansluiting op het warmtenet. Als die horeca gevestigd zou worden in of in de omgeving van de Biesboschhal lijkt het me geen probleem. Volgens mij hebben ze daar nu zelfs ook een gasaansluiting. Een gasaansluiting is natuurlijk altijd wel mogelijk, als ze het maar zelf willen betalen. Het is niet zo dat het niet toegestaan zal zijn om daar een gasleiding door te trekken. Vanaf de Merwedestraat richting de Biesboschhal, voor zover die er nog niet ligt, maar volgens ligt hij er al wel, want er is ook nu enige horeca, zie ik daar geen belemmering in. Als op de punt van de Stadswerven horeca gerealiseerd zou moeten worden, dat moeten we echt even navragen of daar rekening mee gehouden is en wat de oplossingen daartoe zijn. Het stedelijk plein, meneer Oostenrijk, dat is inderdaad aan de orde geweest in maart. Toen zijn diezelfde vragen gesteld en toen hebben we ook bevestigend geantwoord dat de buurt hier juist heel intensief bij betrokken is en dat de buurt ook enthousiast gereageerd heeft op de uitwerking van de plannen. Naast alle kritische kanttekeningen die er zijn gezet rondom de overlast van het Energiehuis, is de

buurt juist heel tevreden met de wijze waarop is omgegaan met de reacties van de buurt. We streven er inderdaad naar om nog voor de oplevering van de bioscoop dat deel van het stedelijk plein ook gereed te krijgen, omdat het anders allemaal wel erg lastig wordt en daarmee ook de invulling van de parkeergarage echt een functie krijgt. De exacte plaats van de brug is nog niet bekend; daarover waren ook andere vragen gesteld. Ik kan u wel zeggen dat vanaf het eerste begin, vanaf vijfjaar geleden al, in overleg met alle relevante betrokkenen gewerkt wordt aan de situering en het ontwerp van de brug. Met watersportverenigingen, maar zeker met Rijkswaterstaat, omdat iedereen zich realiseert dat dit een lastige plek is en dat het ook een veilige oplossing moet krijgen. Dat zijn ook de randvoorwaarden die zijn meegegeven bij het ontwerp van de brug. Dus dat zal allemaal straks blijken, in hoeverre dat ook op een correcte manier verwezenlijkt is. Die vijf ontwerpen worden binnenkort gepresenteerd. Er is een ontwerpwedstrijd uitgezet, die overigens ook door de raad is geaccordeerd, met het traject zoals we dat nu gaan lopen in die verschillende fasering. Daar zal uiteindelijk één winnend ontwerp uit naar voren komen, binnen de financiële kaders die we daarvoor met elkaar hebben gesteld, want dat is ook één van de kaders. Ik ga ervan uit dat het ook voldoet aan de veiligheidseisen die daaraan worden gesteld. Dus dat is, hoop ik, een antwoord op uw vraag. Delta Experience. Daar is nog geen plek in Stadswerven aangewezen omdat, als het er komt, dit niet het moment is om dat te doen. In het bestemmingsplan worden bestemmingen geduid waarvan je enige zekerheid hebt dat die ook gerealiseerd gaan worden en dat is er met dit initiatief, in ieder geval op dit moment, nog helemaal niet. De bioscoop heeft overigens ook de inschatting dat ze 300.000 bezoekers per jaar gaan trekken, dus verspreid over een jaar is dat nou niet zo'n heel gek aantal. De Ark van Noach heeft er ongeveer 100.000 per jaar, dat hebben ze in ieder geval vorig jaar aangegeven. Dus dat gaat allemaal om redelijke aantallen die toch vrij probleemloos kunnen worden opgevangen in dit gebied. Het Delta Experience Center zou natuurlijk geweldige kansen bieden. We zien nu wat de belangstelling is op dat project, maar het zal wel door het bedrijfsleven gefinancierd moeten gaan worden. De gemeente zal dat ook niet gaan exploiteren. Dat zal allemaal voor rekening en risico van het bedrijfsleven moeten gebeuren. Wij willen dat wel in enige mate faciliteren, omdat we natuurlijk wel de kansen zien van zo'n project als dat daadwerkelijk serieuze vorm gaat krijgen. We hebben van de week daar de eerste presentatie over gehad, dus ik wil de initiatiefnemer best verzoeken om dat ook een keer voor u te doen. Een heel enthousiaste man.

De heer **Oostenrijk** Heeft u een plek in gedachten, want we kunnen natuurlijk praten over een prachtig idee....

Wethouder **Sleeking** Nee. Er wordt gedacht om te kijken of het mogelijk zou zijn om in een tijdelijke vorm, in een beperkte vorm een plekje te zoeken binnen het gebied van Stadswerven. Dan wordt gedacht aan de Biesboschhal, bijvoorbeeld. Er staat ook nog ruimte in het Energiehuis beschikbaar. Zou dat er voor in aanmerking komen? Ik weet het niet, maar er zijn verschillende punten. Het Tennet gebouw bij het Wantij daar, bij de brug zou een locatie voor zoiets kunnen zijn. De omgeving bij de Biesboschhal zou ook een locatie kunnen zijn. De grote witte vlek die we nog hebben zou ook een optie kunnen zijn. Maar nogmaals, het is nog zó onzeker dat er nog weinig over te zeggen is. Er zal toch eerst aangetoond moeten worden dat het een haalbaar plan zou kunnen worden. De kwaliteit, noemt mevrouw Van den Bergh. Het is terecht dat u daar toch weer aandacht voor vraagt, want bij de doorstart van Stadswerven is er volgens mij raadsbreed aandacht voor gevraagd dat dit gebied kwaliteit moet hebben. In de gesprekken met OCW balanceren we toch wel een beetje langs de rand van wat wij acceptabel vinden als het gaat om het kwaliteitsniveau in dit gebied. U heeft nu de beelden gezien. De mensen die daar zelf een woning gaan bouwen in het PO, die gaan daar forse investeringen doen. Dat zal natuurlijk ook tot een enorme kwaliteitsimpuls leiden en daarmee meteen tot een stevige differentiatie in dit gebied. Wij verwachten van OCW, in samenwerking met architect Mulleners en Mulleners, dat daar ook een beeldkwaliteitsplan tot stand komt dat

ook voldoet aan onze verwachtingen. Dus we zullen ook bij de volgende fase telkens die kwaliteit nauwkeurig beoordelen. Als wij het idee krijgen dat het op een gegeven moment door de grens heen schiet die wij acceptabel vinden, dan zal zoiets geen doorgang kunnen vinden.

Mevrouw **Van den Bergh** Dat was precies de vraag die ik wilde stellen, maar is OCW gebonden aan hoge kwaliteit?

Wethouder **Sleeking** Ja, hij is gebonden aan dat kwaliteitsplan. Daar moet aan worden voldaan.

De **gespreksleider** De heer Wagemakers had nog een vraag gesteld om in de zomervakantie niet de inspraak te organiseren.

Wethouder **Sleeking** Dat doen we ook niet. U heeft gehoord in de toelichting dat de verwerking van de reacties in de zomervakantie plaatsvindt en dat na de zomervakantie het ontwerpbestemmingsplan ter inzage wordt gelegd. De afspraak met de raad wordt wat dat betreft nageleefd, dat in de zomervakantie bestemmingsplannen niet ter inzage worden gelegd. De bouwhoogte, daar heeft ChristenUnie/SGP nog een vraag over gesteld. Er wordt nu geduid op welke plekken hoogbouw mogelijk is; 30 meter is volgens mij ongeveer de hoogte die we ook op het Noorderhoofd hebben gerealiseerd, als ik het goed heb. Dat is iets hoger nog, zelfs. Als u vindt dat dat nog niet hoog genoeg is, dan kunt u dat ook uitspreken. Er is in het verleden ook wel eens gepleit door andere partijen om met name op die punt van die punt nog meer hoogte toe te staan. Als je daar echt denkt aan een iconochtig gebouw, dat dat misschien wel 50 meter zou kunnen zijn. Belangrijk toetsingskader is denk ik, als je kijkt naar die hoogte, dat de omgeving daar niet al te veel last van moet hebben en dat met name die noordelijke strook ook voorkomt dat mensen heel veel schaduwwerking hebben. Dat is ook eigenlijk de aangewezen plek om daar met wat hoogteaccenten te gaan werken. We moeten natuurlijk de mensen die belangstelling hebben om hier een woning te gaan verwerven, ook wel enige zekerheid bieden wat onze plannen zijn, wat onze richting is. Je kan niet van het ene op het andere moment dit weer gaan wijzigen in hoogte. Dan wek je verkeerde verwachtingen. Mensen kopen een woning op deze plek op basis van wat wij nu presenteren en watje vastlegt in een bestemmingsplan. Ten aanzien van de zuidelijke insteekhaven is die bestemming zo ruim dat we daar ook de plannen van stichting Dordtse Wateren zoals ze zijn ingediend, vanavond toegelicht vanuit stichting De Leefwerf, kunnen realiseren. Dat is mogelijk met de bepalingen in het bestemmingsplan, voor zover mij dat verteld is, met de flexibiliteit die in de regels is opgenomen. Daar komen we misschien straks nog wel over te spreken, hoe die plannen nu verder in het traject worden meegenomen, uitgewerkt en op haalbaarheid getoetst.

De heer **Breedveld** Bedankt voor de presentatie. Dit was een primeur, volgens mij, dat we de eerste keer als commissie in deze fase al betrokken zijn bij een bestemmingsplan. Dat is ons goed bevallen. We denken als VVD dat het een realistisch plan is, passend bij de huidige tijd, dus wat dat betreft ook complimenten. We hebben nog wel wat vragen, aansluitend bij ChristenUnie/SGP, over de hoogbouw. Dat zou ik dan nog wel nader willen specificeren, met name ook de plint. Wat verstaat men onder de plint als het om hoogbouw gaat? Het gaat over wat je op ooghoogte ziet, dus echt de beleving van de bewoner. Die is heel belangrijk bij hoogbouw. Misschien zou daar een bepaalde visualisatie of een verbeelding van kunnen komen; een beetje meer driedimensionaal. Dat is eigenlijk een verduidelijkende vraag. Daarnaast de witte vlek, of daar ook snel wat meer duidelijkheid over zou kunnen komen wat daar de planning van is. Ik had nog een derde punt, dat was de OCW. Er was een initiatief vanuit de gemeente om particulieren meer te betrekken bij de ontwikkeling. Dat was eigenlijk ook in het dieptepunt van de bouwconjunctuur, twee, driejaar geleden. Nu trekt dat gelukkig wat aan. Ik denk wel dat er duidelijkheid moet komen vanuit de gemeente richting het particulier initiatief welke

ruimte er nog wel is en welke ruimte niet. Want ook die particulieren of ondernemers maken daarbij kosten, bijvoorbeeld om architecten in te huren; dat daar duidelijk een verwachtingspatroon vooraf helder is. Dat was het.

De gespreksleider Ik vraag de wethouder op deze drie vragen te antwoorden en dan kom ik met een ordevoorstel. Of u heeft hele korte vragen; dan pakken we die even mee, maar anders ga ik met mijn ordevoorstel komen. Meneer Veldman dan eerst even, kort.

De heer Veldman Ja, ik heb wel kort twee punten. Over die maximale bouwhoogte, daar wil ik toch de onduidelijkheid wegnemen. In de toelichting staat nu dat op één van die plekken 30 meter is toegestaan en op andere niet. Wij hebben de voorkeur om dan te bepalen dat dat hoogste punt dan op de punt komt. Ik heb er op zichzelf geen bezwaar tegen als dat dan net zo hoog wordt als de gebouwen waar de brug heen gaat. Dus als dat 35 meter is, dan prima. Het tweede hangt samen met het punt wat net al aangeroerd werd, het beeldkwaliteitsplan. Dat is voor ons echt heel belangrijk, de beeldkwaliteit. Dat wat we daar neerzetten, dat staat er voor minimaal 100 jaar; dat moet gewoon echt goed zijn. Als u de indruk heeft dat we met meer zelfbouwinitiatieven de kwaliteit hoog kunnen krijgen, dan zou ik u eigenlijk willen uitdagen om te kijken of er niet een nog hoger percentage zelfbouw kan worden gerealiseerd. Dat is denk ik kort.

De gespreksleider Ja, dank u. Meneer Sleeking.

Wethouder Sleeking De vraag die de VVD stelde ten aanzien van het regiokantoor was ook al door de heer Wagemakers gesteld; excuus, die was ik vergeten. Er lopen verschillende onderzoeken naar de mogelijkheden die deze vlek biedt; zowel ten aanzien van mogelijke transformatie van het gebouw, daar is belangstelling voor, maar vervolgens wordt er ook gekeken naar sloop van het hoofdgebouw van het regiokantoor en herontwikkeling van dat hele gebied, tot aan het water toe. Vanzelfsprekend maakt een kosten-baten analyse daar een belangrijk onderdeel van uit, want wij gaan ervan uit dat dit minimaal neutraal moet worden kunnen ontwikkeld. We hebben dit al eerder gezegd in een eerder stadium, toen wij ook hadden aangegeven dat dit er buiten zou blijven, omdat toen ook de vraag was: als we dit meenemen, geeft dat geen positief effect op de grondexploitatie? Toen was het antwoord negatief. Dus ik kan nu niet zeggen dat ontwikkeling van dit gebied een positief effect op de grex zal gaan hebben. Ik verwacht in de loop van dit kalenderjaar dat er meer zekerheid komt over de nieuwe bestemming van dit gebied en over de toekomst van het regiokantoor.

De heer Tiebosch Ik zou het fijn vinden als het college daar een raadsinformatiebrief over zou willen maken, waarbij in ieder geval het beginpunt is het moment dat een college of vier hiervoor, of drie, het regiokantoor heeft aangekocht ten behoeve van Stadswerven, maar wel een perspectief heeft geschetst, 2006 ongeveer, van een jaar of 15. Dus dat zou dan pas vanuit die beleving 2022 op zijn vroegst zijn, waarbij ook de kosten die toen gemaakt zijn, weer ongeveer op nul zouden zijn. Dus in ieder geval nog even een herbevestiging van wat toen met elkaar afgesproken is met de investeringen die toen zijn gedaan, of dat door dit college in ieder geval wordt afgemaakt en in ieder geval vanuit D66: niet eerder gaan slopen dan dat we een nieuwe visie hebben.

Wethouder Sleeking Nee. Toch is de situatie rond het regiokantoor wel complex. Want als je dit kantoor opnieuw wilt gaan verhuren, dan zullen er zoveel investeringen nodig zijn om het weer als kantoorvestiging te gaan gebruiken, dat ook dan weer de vraag is tot welke afweging je komt. U weet dat de omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid nog dit jaar verhuist naar Post 120 in de binnenstad. Daarmee treedt in toenemende mate leegstand op in het regiokantoor, dus het levert ook steeds minder op. Er wordt ook gekeken naar het regionaal strategisch huisvestingsplan, in relatie tot onze eigen huisvesting hier. Wat is er mogelijk, welke verschuivingen zijn er mogelijk, hoe kunnen

wij onze ambtelijke organisaties efficiënter huisvesten? Daarbij zal ook het regiokantoor opnieuw in beeld komen, maar ik denk dat het goed is om dat even in historisch perspectief te plaatsen. Wat waren onze verwachtingen? Waar staan we nu en hoe kunnen we met het regiokantoor verder? Want 2022, dat is inderdaad nog wel een aardig eindje weg. Voor die tijd zal er allang een besluit genomen moeten zijn over het regiokantoor.

De heer **Tiebosch** Wij hadden zelf het idee, omdat we in mei in de middagraad ook het vastgoed hebben geagendeerd, om ook dit aspect daar mee te nemen.

Wethouder **Sleeking** Dat is een prima plan. Ik weet niet of er heel veel meer gezegd zou kunnen worden al over de bestemming van dit gebouw dan nu. Particuliere initiatieven, die moedigen wij aan. U weet dat Looyens bezig is met de ontwikkeling van een klein appartementengebouwtje aan de westkant van de PO woningen. Aan de oostkant tegenover de zuidelijke insteekhaven doet OCW datzelfde. Die ontwikkelt daar een appartementengebouwtje. Dat zijn nog geen 20 appartementen, in elk van die appartementengebouwtjes. Dat zijn kleinschalige appartementen, maar goed, het is een particulier initiatief dat daar getroffen wordt. Het is inderdaad zo, dat ben ik helemaal met de woordvoerder van de VVD eens, dat je wel van tevoren goed moet aangeven binnen welke kaders deze initiatieven zich kunnen ontwikkelen. Want we hebben inderdaad toch een teleurgestelde initiatiefnemer gehad die met een plan kwam voor de punt, op de punt, bij wie kennelijk het idee had postgevat dat we al zo ver waren dat daar ook een plan zou kunnen worden ontwikkeld. Die punt van die punt, die beschouwen wij als zo'n unieke plek dat we die ook niet zomaar op de markt zullen zetten om daar iemand mee aan de slag te laten gaan. Dat moet echt een heel bijzonder plan worden, ook in relatie tot de brug en de ambities die er zijn. Maar er zijn mogelijkheden; dat geldt trouwens ook voor de landtong die aan de zuidelijke insteekhaven ligt. Daar is ook particuliere belangstelling voor. Nog niet zo uitgekristalliseerd om daar nu heel veel meer over te zeggen, maar je moet niet uitsluiten dat een aantal particulieren die ook voldoende middelen hebben om dat te doen, met een aanbod zullen komen om daar zelf iets te gaan ontwikkelen en op dat moment hebben wij weer de afweging om te kijken wat dat betekent. De kosten-baten analyse. Wat betekent het voor je grex en wat betekent het voor het hele woonmilieu en de differentiatie van de Stadswerven? Het zou natuurlijk een hele waardevolle aanvulling kunnen zijn. Stel je voor dat je daar vier, vijf, zes vrijstaande villa's zou kunnen faciliteren in een echt heel hoog prijsniveau, dan zou je natuurlijk wel een uniek stukje Stadswerven kunnen realiseren met een heel ander prijsniveau dan waar we nu werken. Daar wordt serieus mee omgegaan. De hoogbouw; het was mij niet bekend dat er maar één locatie in aanmerking kwam voor 30 meter. Op deze locaties waar die 30 meter staat aangegeven, daar bestaat de mogelijkheid om daar met die hoogteaccenten te werken. Het is er dus niet maar één. Als dat ergens staat...

De heer **Veldman** Volgens mij is in de toelichting dat het een paar keer is bestemd tot max 30, maar één daarvan mag ook echt tot 30. Zo heb ik het althans geïnterpreteerd.

De heer **Van Vos** Daar moeten we nog even heel goed naar kijken. Dat is niet de bedoeling. De bedoeling is dat je op meerdere plekken in ieder geval 30 meter kan halen.

Wethouder **Sleeking** In het oorspronkelijke bestemmingsplan hadden we bouwhoogtes van 50 tot 60 meter, zelfs. De Molenbiotoop, die is al door iemand genoemd vanavond, dat speelt ook mee bij de hoogbouw. Ik dacht dat het ook te maken had met zichtlijnen. Vanaf de Hendrikbrug, met name. Dus het ophogen van die parkeergarage, wat vanavond ook genoemd is: ik denk dat je je toch echt wel twee keer moet bedenken om daar nog een laag op te zetten, omdat het volgens mij ten koste gaat van de zichtlijnen vanaf de Prins Hendrikbrug, de overkant, op de molen.

De **gespreksleider** Dank u. Ik constateer dat er drie fracties, GroenLinks, VSP en D66 geen gebruik hebben kunnen maken van de eventuele woordvoering. Ik wil eerst vragen of ze überhaupt inbreng zouden willen hebben. GroenLinks?

De heer **Karapinar** Wat ik wilde zeggen, daarvan is het meeste al gezegd, de vragen zijn al gesteld. Ik wil heel kort iets zeggen, maar...

De **gespreksleider** Ik wil even weten hoe het met meneer Tiebosch is.

De heer **Tiebosch** Voor D66 is alles nu aan de orde gekomen. Wij zouden gewoon zeggen: zorg nu maar datje de inspraak in gaat en dan komen we nog voldoende, denk ik, aan het woord.

De **gespreksleider** Dan vraag ik het aan de heer Vroon.

De heer **Vroon** Er is inderdaad alles gezegd; voor de rest vinden wij het een mooi plan.

De **gespreksleider** Dan ga ik naar de heer Karapinar die toch nog iets te zeggen had.

De heer **Karapinar** Het is een lange weg geweest. Een realistisch plan, wordt gezegd. In het verleden hebben wij heel vaak gehoord dat iets een realistisch plan was, maar het ging helaas niet door vanwege ontwikkelingen op de woningmarkt en de economische crisis. Ik hoop dat het echt een realistisch plan wordt. Bedankt voor de presentatie, in ieder geval. Het is meer een actualisatie dan een nieuw bestemmingsplan, zoals we het hebben gehoord. Twee wijzigingen ten opzichte van Richting Kiezen; dat is al breed uitgemeten. Het regiokantoor is al aan bod geweest. Alleen over de punt waar we in het verleden zelfs een theater wilden hebben; de bewoners die bij de punt komen, die toekomstige bewoners: ik zou die mensen ook informeren dat er nog ontwikkeling aankomt op die punt. Straks komen ze daar en dan gaan ze daar wonen en dan gaan wij weer aan de slag met de punt en dan krijg je heel veel bezwaren dat zij dat niet wisten, dat hun zicht wordt belemmerd of wat dan ook. Dus dat ze geïnformeerd worden dat daar nog ontwikkelingen komen. Als laatste punt, zoals eerder gezegd over Leefwerf De Biesbosch, dat het in het bestemmingsplan moet kunnen passen, dat is echt iets wat wij als GroenLinks ook graag willen.

De **gespreksleider** Heel kort, meneer Sleeking. Had u daar nog op willen reageren?

Wethouder **Sleeking** Het bestemmingsplan biedt natuurlijk het kader waar we mensen ook zekerheid mee bieden. De toekomstige bewoners van Stadwerven kunnen nu ook zien wat in ieder geval indicatief mogelijk is, ook op de punt van de punt, qua hoogte, dus die zullen daardoor niet verrast kunnen zijn.

De **gespreksleider** Dan ga ik aan u vragen: wat gaan we met deze raadsinformatiebrief doen? Het gaat om de raadsinformatiebrief onder punt 7 en niet onder punt 8. Ik heb meerdere fracties gehoord dat ze er wel mee uit de voeten konden. Ik heb van weinig fracties gehoord dat ze er niet mee uit de voeten konden. Ik heb wel van enkele fracties begrepen dat het afhing van de antwoorden die gegeven werden, dus ik vraag aan u wat er mee kan gebeuren. Wat is het antwoord van meneer Veldman?

De heer **Veldman** Wat ons betreft kan het door. Alleen, het hangt mede ook samen met de bespreking van punt 8, want wij vinden wel dat er een goed gesprek moet plaatsvinden.

De **gespreksleider** Die opmerking wordt in ieder geval nu gemaakt, dan kijk ik dadelijk nog even hoe we daarmee omgaan. Meneer Karapinar?

De heer **Karapinar** Ik sluit me helemaal aan bij de heer Veldman.

De **gespreksleider** Meneer Tiebosch.

De heer **Tiebosch** Idem.

De **gespreksleider** Meneer Wagemakers?

De heer **Wagemakers** Idem.

De **gespreksleider** Meneer Vroon?

De heer **Vroon** Idem.

De **gespreksleider** Meneer Oostenrijk.

De heer **Oostenrijk** Hij mag de inspraak in.

De **gespreksleider** Idem. Mevrouw Van den Bergh.

Mevrouw **Van den Bergh** Idem. Toch duidelijkheid over het erfgoed.

De heer **Breedveld** Idem.

De **gespreksleider** Meneer Sleeking, er was een opmerking door de heer Veldman gemaakt, want die had een bijzin eraan vastgeplakt. Dat was dat het afhing van punt 8, maar daar komen we nou toch waarschijnlijk niet meer aan toe.

Wethouder **Sleeking** Maar ik kan geen toezegging doen zonder dat dat punt besproken is door de commissie, lijkt mij.

De **gespreksleider** Dat betekent dat als de brief wordt vastgesteld in één of andere vergadering, dan kan die opmerking uiteraard nog gemaakt worden. Dan heeft u daarover gesproken. Ik constateer dat ik aan punt 8 niet kan toekomen omdat het ruim 11 uur is en dat zijn we niet gewend, om na 11 uur door te gaan. Mijn conclusie is wel, bij de samenstelling van de agenda hebben we afgesproken dat afhankelijk van de inspreker wij zouden bepalen of het wel of niet meegenomen zou worden naar de fractie. Daar hoeft u nu geen antwoord op te geven, want dat gebeurt dus. Althans, dat kan gebeuren; u kunt het meenemen naar de fractie. U kunt nu aangeven of u punt 8 wilt bespreken. Wilt u punt 8 op een bespreking, ja of nee? Zo ja, moeten we die inplannen. Zo nee, prima, dan hoeven we er niet over te praten. Dat was eigenlijk de vraag.

Mevrouw **Van der Vorm** Gezien ook de inbreng van de inspreker lijkt het me wel verstandig om dit op een later moment wel gewoon aan de orde te laten komen.

De **gespreksleider** Ik stel de vraag maar. Ik zie hier en daar al wat knikken, dus dat betekent dat we daar op een later moment een tijdstip voor moeten zoeken.

Mevrouw **Van den Bergh** Ik had alleen nog even daarover een vraag, want ik ben ook bij de presentatie geweest vorige week. Toen werd er iets gezegd dat er een subsidie aangevraagd moest worden bij de provincie over het varend cultureel erfgoed. Ik wilde weten of dat gebeurd is, het was aan een datum gebonden. Loopt die procedure?

Wethouder **Sleeking** De subsidie is pro forma aangevraagd, maar we hebben nog geen besluit genomen of de subsidie ook definitief zal worden aangevraagd. We moeten ook zelf nog wel de noodzakelijke berekeningen uitvoeren wat het naar voren halen van de

zuidelijke insteekhaven daadwerkelijk gaat kosten, want die staat eigenlijk in de ontwikkeling van Stadswerven pas voor zes, zeven jaar later. U kunt zich voorstellen dat dat ook van invloed is op de grex, sowieso. Daarbij is dan de vraag: weegt het binnenhalen van een subsidie, 160.000, 165.000, op tegen de kosten die je nu al zou moeten maken en die ik zo schat op een kleine miljoen om de zuidelijke binnenhaven helemaal gereed te maken, waarbij je ook nog zou kunnen kijken: je hebt misschien kans op een aanbestedingsvoordeel dat wellicht voor een deel is weg te strepen tegen het renteverlies dat je anders zou hebben, maar ja, daar zijn we nu nog niet aan toe. Dus daar hebben we echt meer tijd voor nodig. Maar u moet zich wel realiseren dat het wel, dat heeft u ook in de stukken kunnen zien, echt om forse bedragen gaat, zonder dat ze nu al helemaal zijn doorberekend.

De **gespreksleider** Het lijkt me goed dat we een moment zoeken om daar verder met elkaar dieper op in te gaan.

De heer **Oostenrijk** Voorzitter? Het zou op zich wel nuttig zijn, nu we toch de bespreking van dat punt gaan verdagen om de besproken informatie door de heer Sleeking daaraan toe te voegen. Dat verheldert wel de discussie. Die vermeldt u eigenlijk al, met zoveel woorden.

De **gespreksleider** Goed.

Mevrouw **Van den Bergh** Maar is die subsidie niet aan een datum gebonden? Kunt u dat over een maand ook doen?

Wethouder **Sleeking** De provincie blijkt in de praktijk redelijk flexibel om te gaan met subsidietoekenning vanuit de waterdriehoek. Dat is tot nu toe onze ervaring, zeker als het kansrijke projecten zijn. Ik durf niet te zeggen of daar nu een fatale datum aan zit, maar dat zal ik ook nog even navragen. Pro forma is hij ingediend.

Mevrouw **Van der Vorm** Ik begrijp dat er nu een financiële doorberekening wordt gemaakt door het ingenieursbureau Drechtsteden. Misschien, als die er is, is dat een moment om weer aan tafel te gaan zitten om dit te bespreken. Misschien zou dat het proces helpen.

De heer **Veldman** Gezien mijn bijzin van zojuist en gezien het feit dat ongeveer de hele commissie het daarmee eens was, stel ik dan wel voor dat tussen nu en het moment waarop we dat dan bespreken, het college wel met de initiatiefnemers in gesprek is en blijft, zodat we niet dat pas daarna dan weer hebben. Dan hoor ik liefst dan ook wat uit die besprekingen volgt.

De heer **Karapinar** Dat vinden wij ook het belangrijkste punt, voorzitter.

De **gespreksleider** Dat wordt ondersteund, die oproep van de heer Veldman. Het is aan u om daarop te reageren.

Wethouder **Sleeking** U weet dat er verschillende gesprekken zijn geweest, met name op ambtelijk niveau. De situatie is er voor ons niet makkelijker op geworden nadat ook wij overvallen zijn in december door het feit dat er ineens een tweede stichting was, waarbij en dat blijkt ook uit de correspondentie die u heeft gezien, de verhoudingen op zijn minst ernstig verstoord zijn. De initiatiefnemer, Dordtse Wateren, was ook de partij die betrokken was bij de subsidieaanvraag. Niet stichting De Leefwerf; dat maakt het gewoon gecompliceerd. Ik heb eerlijk gezegd geen zin om daar als intermediair tussen te gaan zitten. Ik vind dat partijen die met elkaar in onmin zijn geraakt, maar moeten proberen om daar zelf uit te komen.

De heer **Pols** Heel kort. Als we dus een doorrekening maken, laten we dan ook goed kijken naar de exploitatie van de haven. Want dat heb ik in het verleden nogal eens in Rotterdam meegemaakt, dat het niet zo goed afliep in de volgende jaren.

De **gespreksleider** Dank u wel. Het is voor mij inderdaad niet de gewoonte om langer door te gaan dan elf uur, maar ik denk dat het slim was om het nu op deze manier toch wel af te ronden. Op die manier doen we recht aan iedereen, door punt 8 van de agenda helemaal door te schuiven naar een later moment. We zullen kijken wanneer we dat kunnen inplannen. Ik geef het woord terug aan de heer Veldman, want hij mag u in ieder geval wel thuis wensen.

9. RONDVRAAG

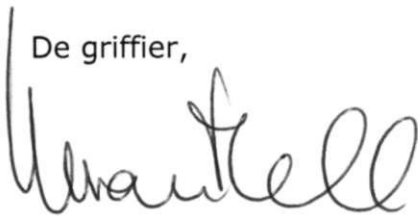
Van de rondvraag wordt geen gebruik gemaakt.

10. SLUITING

De **voorzitter** Allen hartelijk dank voor de aandacht en de inbreng. Ook de sprekers en degenen die een presentatie hebben gedaan. We hebben denk ik een goede avond gehad en allen wel thuis.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 16 juni 2015.

De griffier,

M. van Hall

De voorzitter,

A.A.M. Brok